

Spolufinancováno
Evropskou unií

Příručka

Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky pro Operační program Životní prostředí 2021-2027

Zjednodušené metody vykazování
v Projektovém schématu AOPK ČR

Verze 01.1

Znění účinné od: 15. 12. 2022

V souladu s PrŽaP č. 02

Obsah

A.	Základní informace o dokumentu	1
A.1	Právní základ a další výchozí dokumentace	1
A.2	Kontakty	1
A.3	Přehled změn	2
A.4	Úvod	2
A.4.1	Zjednodušené metody vykazování	2
A.4.2	Podporovaná opatření a aktivity vykazované zjednodušenými metodami v Projektovém schématu	3
A.5	Oprávnění žadatelé	4
B.	Příprava rozpočtu a podání žádosti o dotaci	5
B.1	Elektronický formulář pro tvorbu rozpočtu	5
B.1.1	Zákresy opatření	5
B.2	Výpočet částky dotace	5
B.2.1	Jednorázová částka	6
B.2.2	Daň z přidané hodnoty	6
B.2.3	Nepřímé náklady	6
B.2.4	Vykazování výdajů	7
B.3	Povinné přílohy	7
B.3.1	Povinné přílohy dokládané k podání žádosti o dotaci	7
B.3.1.1	Povinné přílohy k hodnocení podniku v obtížích	7
B.3.2	Povinné přílohy dokládané před vydáním Rozhodnutí o poskytnutí dotace	7
B.4	Registrace a podání žádosti o dotaci	8
B.5	Dělení projektů	10
B.6	Způsobilost výdajů	10
B.6.1	Věcná způsobilost výdaje	10
B.6.2	Přiměřenost výdaje	10
B.6.3	Časová způsobilost výdaje	10
B.6.4	Místní způsobilost výdaje	11
B.6.5	Způsobilost žadatele s právní formou obchodní společnosti a svěřenského fondu 11	
B.6.6	Nezpůsobilé výdaje	11
B.7	Právní režim předmětu podpory	12
B.7.1	Právní vztah k předmětu podpory	12
B.7.2	Právní stav předmětu podpory	12
C.	Hodnocení projektů	13
C.1	Kontrola formálních náležitostí	13
C.1.1	Kritéria kontroly formálních náležitostí	14

C.2	Kontrola přijatelnosti.....	14
C.2.1	Kritéria.....	14
C.2.1.1	Kritérium přijatelnosti – agregované	14
C.3	Kontrola žádosti před vydáním Rozhodnutí o poskytnutí dotace.....	14
C.3.1	Hodnocení podniku v obtížích	14
C.3.1.1	Kritéria pro hodnocení podniku v obtížích.....	15
C.3.1.2	Vyhodnocení podniku v obtížích.....	16
C.3.2	Kontrola veřejné podpory	17
C.3.3	Věcná kontrola před Rozhodnutím o poskytnutí dotace.....	17
C.4	Přezkum rozhodnutí	17
C.5	Vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace	18
D.	Podporovaná opatření/aktivity/podaktivity	19
D.1	Specifický cíl 1.3 Podpora přizpůsobení se změně klimatu, prevence rizika katastrof a odolnosti vůči nim s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům.....	19
D.1.1	Opatření 1.3.1 Podpora přírodě blízkých opatření v krajině a sídlech.....	19
D.1.1.1	Aktivita 1.3.1.1 Tvorba nových a obnova stávajících přírodě blízkých vodních prvků v krajině včetně sídel	19
D.1.1.2	Aktivita 1.3.1.2 Tvorba nových a obnova stávajících vegetačních prvků a struktur, včetně opatření proti vodní a větrné erozi	24
D.1.1.3	Aktivita 1.3.1.4 Zakládání a obnova veřejné sídelní zeleně	25
D.1.1.4	Aktivita 1.3.1.5 Odstranění či eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině.....	27
D.1.2	Opatření 1.3.2 Zpracování studií a plánů (studie systémů sídelní zeleně, územní studie krajiny, plán územního systému ekologické stability)	28
D.1.2.1	Aktivita 1.3.2.1 Zpracování studií a plánů.....	28
D.2	Specifický cíl 1.6 Posilování ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury, a to i v městských oblastech, a snižování všech forem znečištění...29	
D.2.1	Opatření 1.6.1 Podpora přírodních stanovišť a druhů a péče o nejcennější části přírody a krajiny.....	29
D.2.1.1	Aktivita 1.6.1.1 Péče o přírodní stanoviště a druhy, opatření na podporu ohrožených druhů	29
D.2.1.2	Aktivita 1.6.1.2 Péče o chráněná území (přírodní dědictví).....	37
D.2.1.3	Aktivita 1.6.1.3 Omezení šíření invazních nepůvodních a expanzivních druhů	42
D.2.1.4	Aktivita 1.6.1.5 Návštěvnická infrastruktura sloužící k usměrnění návštěvníků v chráněných územích a zvýšení povědomí o problematice ochrany přírody	44
E.	Realizace projektu, publicita, udržitelnost a kontroly.....	45
E.1	Realizace projektu.....	45
E.1.1	Změna projektu	45
E.1.2	Odstoupení od projektu	45
E.1.2.1	Odstoupení žadatele o dotaci od žádosti před vydáním Rozhodnutí o poskytnutí dotace.....	45

E.1.2.2	Odstoupení příjemce podpory od projektu po vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace.....	46
E.1.2.3	Odstoupení ze strany poskytovatele podpory.....	46
E.2	Publicita	46
E.2.1	Povinnosti příjemce podpory	46
E.2.2	Finanční opravy.....	47
E.2.2.1	Pravidla pro řešení pochybení u povinných nástrojů	47
E.3	Udržitelnost projektu, uchovávání dokumentů	49
E.3.1	Archivace dokumentů u příjemce podpory.....	49
E.4	Kontroly.....	49
E.4.1	Kontrola ze strany poskytovatele dotace	49
E.4.2	Finanční kontrola.....	49
E.4.3	Vnější kontrolní systém OPŽP.....	50
F.	Proplácení realizovaných opatření.....	51
F.1	Etapové projekty	51
F.2	Postup po dokončení realizace projektu	52
F.3	Zamezení dvojímu financování.....	52
F.4	Žádost o platbu	52
F.5	Zpráva o realizaci projektu	52
F.6	Ověření výstupů projektu.....	53
G.	Nesrovnalosti, sankce a porušení podmínek rozhodnutí o poskytnutí dotace....	54
G.1.1	Nesrovnalosti a jejich řešení.....	54
G.1.2	Porušení rozpočtové kázně, porušení podmínek Rozhodnutí o poskytnutí dotace	54
	54	
H.	Definice pojmů a zkratk.....	55
H.1	Zkratky	55
H.2	Pojmy.....	56
I.	Seznam příloh	56
J.	Odkazy.....	61

A. Základní informace o dokumentu

A.1 Právní základ a další výchozí dokumentace

Podpora v rámci Operačního programu Životní prostředí 2021-2027 (dále jen „OPŽP“) se poskytuje na základě vydaného Rozhodnutí o poskytnutí dotace (dále jen „RoPD“), v němž jsou stanoveny podmínky pro čerpání finančních prostředků.

RoPD nabývá účinnosti dnem jeho doručení příjemci podpory.

Zákony a vyhlášky České republiky (ve znění pozdějších předpisů) upravující procesy poskytování dotace

- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“),
- zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád),
- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví,
- vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví,
- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech“),
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů“),
- zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o finanční kontrole“),
- zákon č. 159/2006, o střetu zájmů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie (dále jen „EU“):

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1058, o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o Fondu soudržnosti, ze dne 24. června 2021,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní a rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky ze dne 24. června 2021 (dále jen „Obecné nařízení“).

Řiďte se při podání i realizaci projektů platnými právními předpisy České republiky.

A.2 Kontakty

Poskytovatel dotace – **Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky** (dále jen „AOPK ČR“)

Kaplanova 1931/1, 148 00, Praha 11

E-mail pro dotazy: aopk-dotazy-opzp21@nature.cz

E-mail pro podání registrované žádosti: ZMV@nature.cz

Web: dotace.nature.cz; nature.cz

Veškeré manuály, formuláře, vzory a přílohy jsou dostupné na dotace.nature.cz/opzp-v-prs-aopk-cr v sekci Dokumenty.

A.3 Přehled změn

Kapitola/ strana	Předmět aktualizace	Účinnost (den/měsíc/rok)

A.4 Úvod

Tato příručka se týká vybraných typů projektů s celkovými výdaji nepřesahujícími 200 000 EUR ze specifických cílů (dále jen „SC“) 1.3 a 1.6 OPŽP pro období 2021–2027, které jsou vykazovány zjednodušenou metodou ve formě jednorázové částky dle Nákladů obvyklých opatření Ministerstva životního prostředí (dále jen „NOO“), a které administruje AOPK ČR v rámci tzv. Projektového schématu. Přidělené finance v rámci tohoto Projektového schématu bude AOPK ČR poskytovat konečným příjemcům (soukromoprávním a veřejnoprávním subjektům).

Maximální celkové výdaje projektu jsou 200 000 EUR dle kurzu měny v měsíci podepsání rozhodnutí o poskytnutí dotace. Vzhledem k fluktuaci kurzu eura doporučujeme nepodávat žádost na horní hranici limitu.

Minimální částka způsobilých přímých realizačních výdajů pro žádost o dotaci je 250 000 Kč.

Příručka AOPK ČR je rozdělena do 8 částí a provede žadatele procesem od podání žádosti přes realizaci projektu, proplacení finančních prostředků až po jeho udržitelnost. Zároveň poskytuje informace k jednotlivým SC a opatřením.

A.4.1 Zjednodušené metody vykazování

Zjednodušené metody vykazování (dále jen „ZMV“) výdajů jsou novou plnohodnotnou metodou pro výpočet způsobilých nákladů projektu oproti metodě skutečně vzniklých nákladů. Žadatel bude žádat o jednorázovou částku na přímé realizační výdaje vypočtenou na základě platných NOO. Jednorázová částka dle NOO je základnou pro výpočet paušální sazby ve výši 7 % na financování nákladů nepřímých.

Na uvedené částky má příjemce podpory, po splnění všech podmínek, nárok bez ohledu na reálné náklady na realizaci projektu (např. bez ohledu na částku po uskutečnění výběrového řízení). Výhodou ZMV je to, že příjemce dotace není povinen dokládat poskytovateli dotace skutečné výdaje na základě finančních dokladů a nepředkládá mu ke kontrole ani doklady k veřejným zakázkám.

Žádosti budou registrovány přes Jednotný dotační portál Ministerstva financí. Vygenerovanou podepsanou žádost spolu s povinnými přílohami (projektovou dokumentací, vyjádřeními orgánů státní správy aj.) žadatel doručí na příslušné [regionální pracoviště](#) (dále jen „RP“) AOPK ČR.

Konzultujte své projekty ještě před podáním žádosti na příslušném RP AOPK ČR.

V případě úspěchu projektu v hodnocení a po jeho následné realizaci bude projekt zkontrolován projektovým manažerem (dále jen „PM“), který ověří splnění jeho cílů stanovených v Rozhodnutí o poskytnutí dotace (dále jen „RoPD“).

Principem jednorázové částky je „všechno nebo nic“. Projekt musí být realizován dle předložené projektové dokumentace a dalších příloh žádosti o podporu, veškeré změny je třeba řešit žádostmi o změnu.

Pokud budou při kontrole výstupů projektu před proplacením dotace nalezeny nedostatky, dotace nebude vyplacena a projekt je vyřazen z další administrace.

A.4.2 Podporovaná opatření a aktivity vykazované zjednodušenými metodami v Projektovém schématu

AOPK ČR bude administrovat a poskytovat dotaci na níže uvedené aktivity, jejich podrobnější specifikaci až do úrovně podaktivit naleznete v kapitole D této Příručky Agentury ochrany přírody a krajiny pro Operační program Životní prostředí 2021–2027, Zjednodušené metody vykazování v Projektovém schématu (dále jen „Příručka AOPK ČR“).

Specifický cíl 1.3 Podpora přizpůsobení se změně klimatu, prevence rizika katastrof a odolnosti vůči nim s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům

- **Opatření 1.3.1 Podpora přírodě blízkých opatření v krajině a sídlech**
 - Aktivita 1.3.1.1 Tvorba nových a obnova stávajících přírodě blízkých vodních prvků v krajině včetně sídel
 - Aktivita 1.3.1.2 Tvorba nových a obnova stávajících vegetačních prvků a struktur, včetně opatření proti vodní a větrné erozi
 - Aktivita 1.3.1.4 Zakládání a obnova veřejné sídelní zeleně
 - Aktivita 1.3.1.5 Odstranění či eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině
- **Opatření 1.3.2 Zpracování studií a plánů (studie systémů sídelní zeleně, územní studie krajiny, plán územního systému ekologické stability)**

Specifický cíl 1.6 Posilování ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury, a to i v městských oblastech, a snižování všech forem znečištění

- **Opatření 1.6.1 Podpora přírodních stanovišť a druhů a péče o nejcennější části přírody a krajiny**
 - Aktivita 1.6.1.1 Péče o přírodní stanoviště a druhy, opatření na podporu ohrožených druhů
 - Aktivita 1.6.1.2 Péče o chráněná území (přírodní dědictví)
 - Aktivita 1.6.1.3 Omezení šíření invazních nepůvodních a expanzivních druhů
 - Aktivita 1.6.1.5 Návštěvnická infrastruktura sloužící k usměrnění návštěvníků v chráněných územích a zvýšení povědomí o problematice ochrany přírody

A.5 Oprávnění žadatelé

Oprávněnými žadateli (příjemci) o podporu jsou následující subjekty, není-li u konkrétního opatření uvedeno jinak. Detailní souhrn oprávněných příjemců včetně míry podpory pro jednotlivá opatření i jednotlivé příjemce (pokud se liší) je uveden v [příloze č.1](#) Příručky AOPK ČR.

- Obce
- Dobrovolné svazky obcí
- Kraje
- Městské části
- Městské části hl. města Prahy
- Státní podniky
- Organizační složky státu (vyjma AOPK ČR)
- Veřejnoprávní instituce
- Veřejné výzkumné instituce
- Spolky
- Nestátní neziskové organizace
- Obecně prospěšné společnosti
- Zájmová sdružení právnických osob
- Vysoké školy
- Školy a školská zařízení
- Círky a náboženské společnosti a organizace
- Nadace a nadační fondy
- Obchodní společnosti
- Družstva
- Společenství vlastníků jednotek, společenství vlastníků
- Fyzické osoby podnikající
- Fyzické osoby nepodnikající

B. Příprava rozpočtu a podání žádosti o dotaci

B.1 Elektronický formulář pro tvorbu rozpočtu

V elektronickém formuláři na stránkách rozpocet.nature.cz vyplní žadatel rozpočet ještě před registrací žádosti do Jednotného dotačního portálu (dále jen „JDP“).

Vyplnění rozpočtu na rozpocet.nature.cz
Uživatelská příručka je k dispozici na úvodní stránce.

Žadatel zvolí v elektronickém formuláři Operační program Životní prostředí a příslušnou výzvu. Do elektronického formuláře dle specifikace projektu zvolí jednotlivé aktivity a podaktivity pro daná opatření. Pod každou podaktivitou postupně vybere všechny činnosti, které bude provádět a zvolí jejich počet. V závislosti na vybraných podaktivitách se zpřístupní i relevantní indikátory, kde žadatel zadá jejich cílové hodnoty.

Samostatným krokem je vyplnění hodnoty nezpůsobilých výdajů (NZV – ostatní). V textovém poli žadatel vysvětlí, na co byly NZV konkrétně uplatněny. Jedná se o výdaje, které nelze podpořit z OPŽP a přímo souvisí s projektem (jsou nedílnou součástí projektu v projektové dokumentaci – může se jednat například o mobiliář nebo trvalé cesty).

Při vytváření rozpočtu je zohledněna i činnost ve ztížených podmínkách, a to formou příplatků. Na závěr žadatel vygeneruje **finalizovaný rozpočet** ve formátu PDF, který je povinnou přílohou žádosti o dotaci a na jeho základě je stanovena výše celkových i způsobilých nákladů.

Formulář rozpočtu žadatel vloží jako jednu z povinných příloh do JDP při registraci žádosti.

Je potřeba správně zvolit podaktivity podle kódů, které jsou specifikovány v kapitole D této Příručky AOPK ČR.

Na stejnou činnost, v rámci jednoho zájmového území, není možné poskytnout dotaci ze dvou zdrojů (národních, evropských či v kombinaci), v rámci elektronického rozpočtu je tak potřeba vyplnit mínusovou částku - odpočet jiných dotací a příspěvků z veřejných rozpočtů na danou činnost. Tato podmínka neplatí pro krytí nákladů na vlastní zdroje žadatele.

Vysvětlení kódů

např. **1.3.1.1.1.100_01**.

1.3.1.1.1. = číslo aktivity dle Příručky AOPK ČR

100 = % výše podpory

01 = číslo opatření ZMV

B.1.1 Zákresy opatření

Na elektronický formulář budou v budoucnu navázány i zákresy zamýšlených opatření ze strany žadatele. V současné době opatření zakresluje PM v průběhu hodnocení projektu a ověřuje tak správnost požadované částky dotace.

B.2 Výpočet částky dotace

Způsobilé výdaje projektu se skládají z přímých realizačních způsobilých výdajů (jednorázová částka dle NOO + DPH podle způsobilosti) a nepřímých nákladů ve výši 7 %.

Vypočtené celkové způsobilé výdaje dle návodu níže v rámečku jsou maximální možné. Dotace, kterou žadatel obdrží, se odvíjí od procentní míry podpory pro danou podaktivitu (viz [příloha č. 1](#)).

Z vygenerovaného rozpočtu žadatel přepíše do JDP celkové výdaje a celkové způsobilé výdaje dle jednotlivých podaktivit a na zvláštní řádek nezpůsobilé výdaje včetně DPH z těchto nezpůsobilých výdajů (dále jen „NZV ostatní“), pokud jsou v projektu obsaženy. V JDP je následně automaticky vypočítána částka dotace podle procentní míry podpory jednotlivých realizovaných podaktivit. Celková vypočtená částka je konečná.

Celkové výdaje (součet) projektu se rovnají součtu jednorázové částky dle NOO včetně DPH, nepřímých nákladů a případných NZV ostatních, které se přímo týkají projektu. Tyto celkové výdaje (součet) nesmí přesáhnout částku 200 000 EUR.

Celkové způsobilé výdaje

Jednorázová částka (JČ) dle NOO + DPH + 7% (z JČ včetně DPH)
[když je DPH způsobilá = neplátce DPH]

JČ dle NOO + 7 % z JČ [když DPH způsobilá není = plátce DPH]

Celkové výdaje (součet):

JČ dle NOO + DPH + 7% (z JČ včetně DPH) + NZV ostatní

B.2.1 Jednorázová částka

Tuto částku žadatel získá výběrem relevantních činností v elektronickém formuláři, kde jsou uvedeny činnosti z NOO. (viz kapitola B.1). Tyto činnosti vychází z aktuálně platných NOO. Všechny zvolené činnosti musí odpovídat předložené projektové dokumentaci.

B.2.2 Daň z přidané hodnoty

DPH může být způsobilým i nezpůsobilým výdajem.

Způsobilá DPH:

- žadatel nemá nárok na zákonný odpočet DPH. DPH je pro něj způsobilým výdajem
→ DPH bude zahrnuta do přímých realizačních způsobilých výdajů. Přímé realizační výdaje budou tedy jednorázová částka dle NOO vč. DPH.

Nezpůsobilá DPH:

- žadatel má nárok na zákonný (i v poměrné nebo krácené výši) odpočet DPH. DPH je pro něj nezpůsobilým výdajem
→ DPH nebude zahrnuta do přímých realizačních způsobilých výdajů. Přímé realizační výdaje budou tedy jednorázová částka dle NOO bez DPH.

Žadatel/příjemce je povinen neprodleně oznámit poskytovateli dotace, že se stal plátcem DPH žádostí o změnu včetně úpravy rozpočtu.

B.2.3 Nepřímé náklady

Nepřímé náklady slouží k financování projektové přípravy, administrace žádosti, koordinace v průběhu realizace a publicity. Jejich výše je dána paušálem, a to 7 % přímých realizačních způsobilých výdajů (viz výpočet v rámečku v kapitole B.2).

Jedná se o zpracování rozpočtu v elektronickém formuláři, registraci žádosti v JDP, zpracování projektové dokumentace v požadovaném stupni přípravy, zpracování příloh žádosti dle Příručky AOPK ČR, administraci veřejných zakázek (dále jen „VZ“) před registrací i po registraci žádosti, inženýrskou činnost, zpracování podkladových analýz a studií, administraci ZoR, ŽoP, manažerské řízení realizace, dále výdaje pro zajištění činnosti Správce stavby, Technického dozoru a BOZP, na případné vedlejší a ostatní náklady mimo přímé realizační výdaje a projektovou přípravu, pojištění a administraci ZoU v době udržitelnosti a položky povinné publicity.

B.2.4 Vykazování výdajů

Výdaj vykazaný některým ze zjednodušených způsobů vykazování je považován za doložený stejně jako výdaj prokázaný účetním, daňovým či jiným dokladem. Považuje se za přijatelné, že se mohou skutečné výdaje lišit od výdajů proplacených.

V souvislosti s tím také platí¹, že pokud nastane situace, kdy přijaté příjmy převyšují výdaje spojené s programem/projektem EU/přijaté příjmy nad rámec výdajů zůstávají příjemci a není zapotřebí je vypořádávat s výjimkou uvedení těchto příjmů v rámci finančního vypořádání dle vyhlášky 367/2015 Sb. o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem. Výdaje, které budou dle RoPD vyúčtovány jako paušální, v rozsahu, v němž byly příjemci splněny podmínky jejich použití stanovené v RoPD, příjemce nemusí vracet².

B.3 Povinné přílohy

B.3.1 Povinné přílohy dokládané k podání žádosti o dotaci

Všechny dokumenty předkládané prostřednictvím JDP musí být ve formátech definovaných u každé přílohy přímo v JDP. S ohledem na maximální limit úložiště příloh žádosti (10MB) doporučujeme větší přílohy přiložit ve formátu zip.

Seznam všech povinných příloh naleznete v [příloze č. 3 a č. 4](#) Příručky AOPK ČR. Na prvním listu obou příloh jsou vypsány obecné přílohy povinné průřezově pro všechna opatření v závislosti na typu žadatele. Na ostatních listech jsou uvedeny přílohy povinné pro konkrétní podaktivitu.

B.3.1.1 Povinné přílohy k hodnocení podniku v obtížích

Tyto přílohy dokládají všichni žadatelé, kteří odpovídají definici podniku a podléhají tak hodnocení podniku v obtížích (dále jen „PvO“). Tyto přílohy musí být nahrány **vždy** mezi přílohy v JDP. Vzory formulářů (včetně instrukcí) jsou zveřejněny na [webu AOPK ČR](#).

Subjekty, které podléhají hodnocení podniku v obtížích:

- Státní podniky
- Podnikatelské subjekty včetně fyzických osob podnikajících
- Ostatní subjekty (např. nadace, spolky, o.p.s., církve apod.)

Povinné přílohy

- F1 – Informace a údaje o velikosti a vlastnických vztazích podniku
- F2 – Informace o posouzení kritérií PvO
- F5 – Výpočtová tabulka (kalkulačka PvO)

Nad rámec uvedeného může poskytovatel dotace požadovat další doplňující dokumenty pro hodnocení PvO – viz podrobnosti v [příloze č. 11](#) Příručky AOPK.

B.3.2 Povinné přílohy dokládané před vydáním Rozhodnutí o poskytnutí dotace

- Rozdělení výdajů na investiční a neinvestiční (pokud nebylo dodáno již k žádosti o podporu - vzor dokumentu je k dispozici na webu AOPK ČR)

¹ Více v metodickém pokynu MF zde: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/zpravy-mf-pro-obce-a-kraje/2019/zpravy-mf-cislo-3-2019-36601>

² V případě, že se příjemce přesto rozhodne prostředky vrátit, může tak učinit prostřednictvím finančního vypořádání dle vyhlášky 367/2015 Sb.

B.4 Registrace a podání žádosti o dotaci

Na [webu AOPK ČR](#) a na [Jednotném dotačním portálu](#) bude vyhlášena výzva AOPK ČR pro konečné příjemce. Ve výzvě budou specifikováni oprávnění příjemci dotace, termín nejzazšího podání žádosti o podporu, alokace (rozpočet výzvy) a podmínky přidělení dotace. Oprávnění příjemci dotace jednotlivých typů opatření včetně výše dotace jsou uvedeni v [příloze č. 1](#).

Výzvy jsou výhradně průběžné. Žádosti mezi sebou nesoutěží a jsou schváleny po splnění stanovených podmínek specifikovaných vylučovacími kritérii až do vyčerpání alokace dané výzvy. Dotace je přidělována žádostem, které úspěšně prošly hodnocením, chronologicky (podle data a času podání).

Příjemce dotace informuje poskytovatele, jakým způsobem poskytnutou dotaci rozdělí na investice/neinvestice vyplněním příslušného vzoru. Nepřímé náklady jsou vždy neinvestiční. Přímé náklady budou poskytnuty dle tohoto rozdělení.

Žadatel zaregistruje žádost výhradně prostřednictvím JDP na webové adrese <https://isprofin.mfcr.cz/rispf>.

Postupem registrace žádosti Vás detailně provede Manuál k JDP ([příloha č. 2](#) Příručky AOPK ČR), přímo v JDP je navíc systém bublinových nápověd.

Žádost je považována za zaregistrovanou v JDP v momentě zmáčknutí tlačítka „Odeslat žádost.“ Poté již nelze žádost editovat.

Všechny údaje zadávané při registraci žádosti jsou potřebné pro vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Kapacita úložiště v JDP je pouze 10 MB.

Ekonomické přílohy ve formátu ZIP, rozpočet, naskenovanou úvodní stranu projektové dokumentace a Soupis všech příloh je nutné do JDP nahrát vždy. Ostatní přílohy, které není možné z kapacitních důvodů nahrát přímo do JDP, doručte na AOPK ČR stanoveným způsobem.

Obr. 1 – Kroky vedoucí k podání žádosti

Žadatel po registraci žádosti vygeneruje její tiskovou verzi ve formátu pdf a podepíše, čímž stvrdí čestná prohlášení a všechny skutečnosti uvedené v žádosti o dotaci. Ve lhůtě **maximálně 5 pracovních dnů** od registrace žádosti v JDP **podepsanou** tiskovou verzi žádosti (včetně všech příloh požadovaných dle kap. B.3 a [příloh č. 3 a 4](#) této Příručky, které žadatel nevložil do JDP) **doručí** na AOPK ČR. Pokud je vytištěná žádost doručena osobně anebo poštou, bude žadatelem podepsána fyzicky. Žádost lze doručit i datovou schránkou

(dále jen „DS“). V případě doručení žádosti e-mailem bude žádost podepsána kvalifikovaným elektronickým podpisem. Žádost je považována za podanou v momentě doručení na AOPK ČR.

Podepsanou žádost vygenerovanou z JDP s přílohami je možné doručit následujícími způsoby: DS, poštou, osobním doručením na příslušné RP AOPK ČR, případně e-mailem podepsaným kvalifikovaným elektronickým podpisem na ZMV@nature.cz.

Při osobním doručení na RP AOPK ČR žadatel připraví předávací protokol (k dispozici na webu AOPK ČR) ve dvou kopiích k potvrzení předání všech dokumentů. Veškerou dokumentaci lze předat na elektronickém nosiči (USB disk).

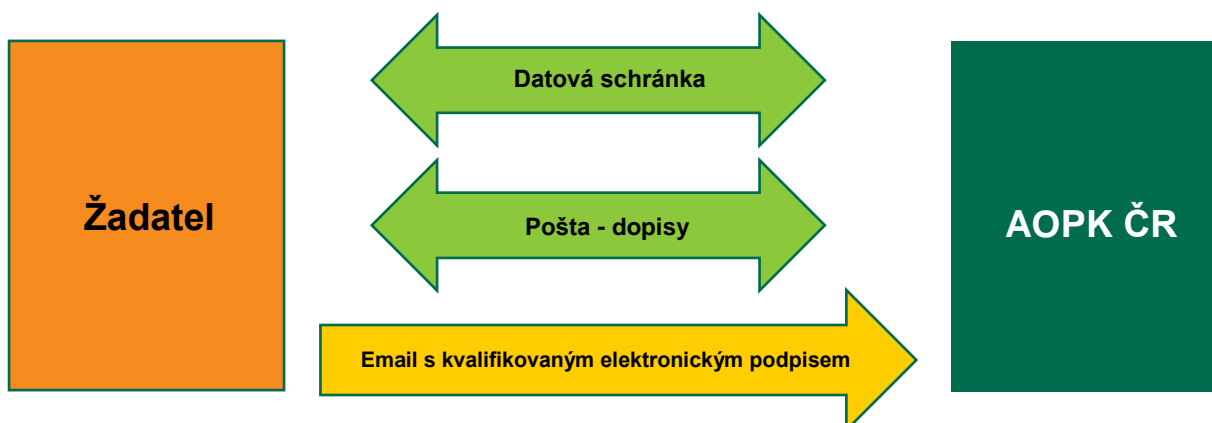
V případě opatření na hranici dvou sběrných míst rozhoduje o příslušnosti plošně převažující část realizovaného opatření.

Před registrací žádosti si zkontrolujte správnost místně příslušného RP na webové adrese <https://arcq.is/1GG8ui>.

Při odesílání žádosti a podkladů je třeba počítat s možným prodlením na straně poskytovatele doručovacích služeb. Žádosti doručené později než pátý den po registraci v JDP (počítáno ode dne následujícího po registraci žádosti) nebudou zařazeny do hodnocení. Takovou žádost bude třeba znovu zaregistrovat v JDP a následně doručit na AOPK ČR.

V případě, že je alokace pro danou výzvu vyčerpaná, žádost je zařazena do tzv. zásobníku. Pokud se alokace uvolní nebo bude navýšena, bude žadatel informován notifikačním e-mailem o možnosti žádost o dotace elektronicky podat. Od následujícího dne po odeslání tohoto e-mailu běží lhůta 5 pracovních dnů pro vygenerování tiskové žádosti a její podání na AOPK ČR. Po uplynutí této lhůty je žádost vyřazena z administrace a bude v JDP přeprnuta do stavu „Žádost nepodána“.

Obr. 2 – Komunikační toky mezi žadatelem a AOPK ČR

Veškerá systémová upozornění z JDP budou žadateli zasílány na e-mailovou adresu uvedenou při registraci. Doporučujeme obsah e-mailové schránky pravidelně kontrolovat.

B.5 Dělení projektů

Projekty předložené do Projektového schématu AOPK ČR lze podpořit pouze v případě, že se jedná o **funkčně samostatnou aktivitu** a dosažení cíle a účelu podpory daného projektu není závislé na realizaci (podpoře) jiné prostorově, věcně či časově návazné aktivity.

V případě předložení více projektů jedním žadatelem na jedné **lokality**³, vyžadujících úkon stavebního úřadu, v souhrnné hodnotě přesahujících 200 000 EUR (celkové výdaje), lze tyto podpořit pouze za podmínky, že realizace jednotlivých projektů bude probíhat s **časovým odstupem min. 6 měsíců** (od kolaudačního rozhodnutí nebo jiného aktu ukončení realizace předchozího projektu – například předložení ZoR - do zahájení dalšího).

Příjemce neprodleně oznámí zahájení fyzické realizace dalšího projektu na jedné lokalitě příslušnému RP AOPK ČR, aby mohl být zkontrolován časový rozestup.

Komunikace projektového manažera se žadatelem probíhá primárně prostřednictvím DS. V případě, že žadatel nemá zřízenou DS, bude komunikace ze strany AOPK ČR probíhat pouze poštou. Doporučujeme tedy zřízení DS z důvodu efektivnější komunikace.

B.6 Způsobilost výdajů

Příspěvek z EU fondů je možné poskytnout pouze na způsobilý výdaj, který kumulativně naplňuje následující podmínky.

V době podání žádosti o dotaci nesmí být realizace projektu/etapy dokončena.

B.6.1 Věcná způsobilost výdaje

Výdaj je v souladu s:

- pravidly způsobilosti výdajů stanovenými právními předpisy EU,
- právními předpisy ČR relevantními pro daný projekt,
- pravidly a cíli OPŽP,
- podmínkami podpory stanovenými v RoPD.

B.6.2 Přiměřenost výdaje

V případě využití ZMV se má za to, že částky a sazby stanovené předem na základě jednoho ze způsobů nastavení ZMV, se považují za přiměřené.

B.6.3 Časová způsobilost výdaje

V případě výdajů financovaných formou ZMV je nutné pouze ověřit, že práce odvozené z vynakládání těchto výdajů nebyly zahájeny před **1.1.2021 a byly ukončeny do 31. 12. 2029**. Ověření proběhne prostřednictvím kontroly dat uvedených v ZoR, kde příjemci uvedou datum zahájení prací souvisejících s vynakládáním daných výdajů. Ve vztahu k jednorázové částce se jedná o zahájení prací, na které jsou tyto výdaje poskytovány. Ve vztahu k výdajům financovaným paušální sazbou je jejich časová způsobilost odvozená od způsobilosti výdajů, které slouží jako základna pro její určení.

³ Lokalita - Přesně vymezená plocha zákresem hranic v projektové dokumentaci, kde probíhají stavební úpravy, přičemž v případě projektu vyžadujícího stavební povolení, je plocha stanovena tímto povolením (dále jen „plocha“). Za jednu lokalitu je považováno rovněž několik ploch, jejichž vzdušná vzdálenost je menší než 500 m za předpokladu, že investor stavebních prací je na předmětných plochách totožný.

B.6.4 Místní způsobilost výdaje

Výdaje projektu jsou způsobilé, pakliže jsou všechny části realizovány na území ČR. Dopad realizace projektu musí vždy přispívat k cílům OPŽP.

B.6.5 Způsobilost žadatele s právní formou obchodní společnosti a svěřenského fondu

V souladu s obecným požadavkem transparentnosti a zamezení potenciálního střetu zájmů je žadatel o podporu z OPŽP, pokud je obchodní korporací podle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů, vždy povinen identifikovat svou vlastnickou strukturu a osoby s podílem v této korporaci, a to zejména doložením úplného výpisu z evidence skutečných majitelů k žádosti. V souladu s § 4c zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů (dále jen „zákon o střetu zájmů“), ve znění pozdějších předpisů, není obchodní společnost, v níž veřejný funkcionář (člen vlády nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu, v jehož čele není člen vlády) nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka, způsobilým žadatelem o podporu z OPŽP a takové obchodní společnosti nelze podporu poskytnout.

- V případě žadatelů – obchodních korporací, jejichž podíly či akcie představující účast jejich společníků na základním kapitálu, byly vloženy přímo nebo v rámci další vlastnické struktury do svěřenského fondu ve smyslu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“), je žadatel povinen na vyžádání AOPK ČR doložit statut svěřenského fondu případně další doprovodné informace potřebné pro posouzení, zda žadatel nenaplnuje omezení stanovená v § 4c zákona o střetu zájmů.

AOPK ČR poskytnuté informace o vlastnické struktuře žadatele vhodným způsobem ověří, a to zejména v evidenci skutečných majitelů. V případě, že dojde k závěru o nepřípustnosti podpory podle § 4c zákona o střetu zájmů, je žádost vyloučena z dalšího schvalovacího procesu.

- Svěřenské fondy dle základní soukromoprávní úpravy v občanském zákoníku a v zákoně č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, které jsou právním uspořádáním, resp. účelově vyčleněným souborem majetku bez právní subjektivity, nejsou způsobilými žadateli o podporu z OPŽP.
- Žadatel s právní formou „společnost s ručením omezeným“ je nad rámec obecné povinnosti povinen identifikovat svoji vlastnickou strukturu a osoby s podílem v této společnosti musí tento požadavek splnit i v případech, kdy je (nebo může podle společenské smlouvy být) podíl společníka představován kmenovým listem.
- Žadatelé – obchodní korporace – jsou vždy posuzováni také s ohledem na reálné splnění obecné podmínky poskytnutí podpory spočívající v povinnosti příjemce podpory oznámit a doložit změny ve vlastnické struktuře kdykoli po dobu realizace i v době udržitelnosti projektu.

B.6.6 Nezpůsobilé výdaje

Podporu nelze poskytnout na:

- náhradní nebo nápravná opatření uložená zákonem nebo rozhodnutím orgánu státní správy s výjimkou náhradních výsadeb uložených za kácení dřevin v souvislosti s realizací projektu na revitalizaci zeleně,
- veškeré výdaje projektu předložené žadatelem/příjemcem podpory (právníckou osobou) v případě neprokázání vlastnické struktury,
- nezpůsobilé výdaje dané pro specifická opatření jsou dále uvedeny v kapitole D,
- daň z přidané hodnoty (dále jen „DPH“), pokud existuje zákonný nárok na její odpočet podle vnitrostátních právních předpisů. V případě změny daňového statutu příjemce v době realizace projektu, která by vedla ke vzniku nároku na odpočet DPH žadatel, musí požádat o změnu projektu a ponížít rozpočet o částku DPH.
- výdaje, které nejsou zahrnuty v položkách NOO, přestože jsou obsaženy v projektové dokumentaci

B.7 Právní režim předmětu podpory

Žadatel případné právní zatížení předmětu podpory uvede v dokumentaci žádosti. Po vydání RoPD lze předmět podpory právně zatížit výhradně po předchozím souhlasu AOPK ČR.

B.7.1 Právní vztah k předmětu podpory

Žadatel nemusí být vlastníkem předmětu podpory. Postačí, je-li nájemcem, příp. je na základě jiného písemného dokumentu (souhlasu) oprávněn projekt realizovat a zajistit jeho udržitelnost. U fyzických osob nepodnikajících je realizace projektu na základě pronájmu, případně souhlasu vlastníka, přípustná pouze jedná-li se o pozemky jiných fyzických osob nepodnikajících, územně samosprávné celky, správy národních parků, správy jeskyní ČR a AOPK ČR, a to z důvodu zamezení přenosu výhody z podpory na podnik. Přitom není přípustný pronájem, jehož důvodem je skutečnost, že vlastník nemovitosti by na rozdíl od žadatele nemohl obdržet podporu, popřípadě by ji mohl obdržet za méně výhodných podmínek.

Z nájemní smlouvy (nebo jiného písemného dokumentu) musí být zřejmé, že vlastník dotčené nemovitosti souhlasí s realizací projektu a umožní, aby výsledky realizace projektu byly zachovány minimálně po dobu 5 let (případně po dobu udržitelnosti určenou pro daný typ projektu) od ukončení realizace projektu. V rámci žádosti o podporu žadatel čestně prohlašuje vypořádání vlastnických vztahů. Dokumenty se dále dokládají v rámci kontrol poskytovatele dotace či jiných oprávněných subjektů.

Pro účely posouzení právního vztahu k předmětu podpory jsou na úroveň nájemce postaveny osoby, jejichž právní vztah k předmětu podpory jim dává alespoň taková práva, jaká má nájemce.

Podmínka vyřešeného majetkoprávního vztahu k nemovité věci neplatí v případě, že předmětem podpory jsou přemístitelná (mobilní) zařízení, v tomto případě postačí (i neformální) souhlas vlastníka dané nemovité věci s umístěním takového zařízení.

B.7.2 Právní stav předmětu podpory

Případné právní zatížení se připouští u nemovitých věcí, které jsou zatíženy zástavním právem zákonným nebo zástavním právem zřízeným k zajištění plnění povinností při poskytnutí podpory (investiční) ze státního rozpočtu apod.

Případné právní zatížení se připouští u pozemků, na kterých mají být realizována opatření financována formou ZMV. Odstranění právní zátěže může v těchto případech požadovat AOPK ČR, dojde-li k závěru, že právní zatížení by mohlo ohrozit plnění účelu projektu a jeho udržitelnost po stanovenou dobu. AOPK ČR může v odůvodněných případech požadovat zajištění udržitelnosti projektu prostřednictvím odpovídajících právních nástrojů (např. zřízení věcného břemene).

Zástava předmětu podpory je možná pouze ve prospěch úvěrující banky s licencií ČNB.

Žadatel je povinen uvést případné právní zatížení předmětu podpory v dokumentaci žádosti a neprodleně oznámit AOPK ČR uzavření jakékoli smlouvy týkající se zástavy předmětu podpory v kterékoliv fázi administrace projektu.

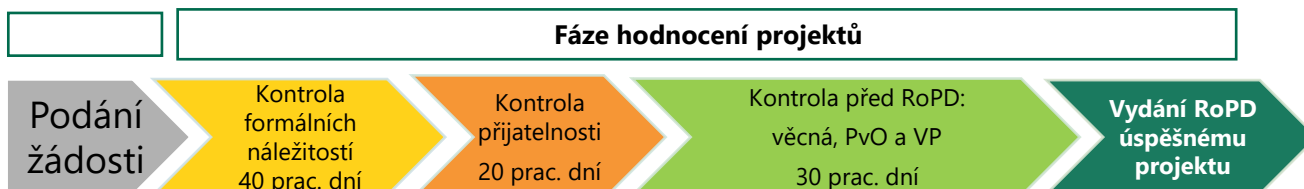
Povinnost příjemce podpory zabezpečit řádné plnění účelu projektu a jeho udržitelnost podle podmínek RoPD po stanovenou dobu platí i pro případ, že právní zatížení předmětu podpory bude povoleno.

V případě, že dojde k realizaci zástavního práva váznoucího na předmětu podpory bez vědomí AOPK ČR, bude postupováno v režimu řešení nesrovnalosti v důsledku porušení podmínek, za nichž byla podpora poskytnuta.

C. Hodnocení projektů

Celý proces hodnocení projektů se skládá ze tří fází. Po registraci žádosti v JDP a podání žádosti na příslušné RP AOPK ČR dochází v rámci první fáze ke kontrole formálních náležitostí (dále jen „KFN“), ve druhé fázi ke kontrole přijatelnosti (dále jen „KP“) a pak následuje kontrola před rozhodnutím o poskytnutí dotace.

Obr. 3 - Schéma hodnocení projektů s orientační dobou hodnocení

Žádosti jsou hodnoceny v měsíčních intervalech, rozhodné je datum doručení podepsané žádosti na AOPK ČR.

Každý měsíc je pak stanoven Harmonogram administrace žádostí, přičemž lhůta pro vyhodnocení těchto žádostí je orientačně 90 pracovních dní

Tato třetí fáze hodnocení sestává z věcné kontroly, u relevantních žadatelů z hodnocení podniku v obtížích a z kontroly pravidel veřejné podpory. Žádost může být vrácena k opravě nebo doplnění ohledně jednoho konkrétního nedostatku pouze jednou během všech tří fází kontrol. Žadatel má povinnost odstranit nedostatky uvedené ve vyzývacím dopise ve lhůtě 5 pracovních dnů. Lhůta začíná běžet následující den po doručení tohoto dopisu. Doplnění nesmí měnit základní hodnocené skutečnosti uvedené v předložené žádosti o dotaci a žadatel nesmí v žádosti provést neoprávněné změny, ke kterým nebyl projektovým manažerem vyzván. **Po registraci opravy v JDP je třeba doručit na RP i novou verzi tiskové žádosti opatřenou podpisem do 5 pracovních dnů od registrace žádosti.**

Žadatel má možnost odstoupit od žádosti v průběhu hodnocení odesláním žádosti o ukončení administrace (vzor je zveřejněn na [webu AOPK ČR](#)) na příslušné RP AOPK ČR, případně na e-mailovou adresu ZMV@nature.cz.

C.1 Kontrola formálních náležitostí

V rámci KFN je žádost posuzována z hlediska řádného, kompletního a správného vyplnění formuláře žádosti a doložení všech požadovaných příloh.

Kritéria pro KFN mají formu vylučovacích kritérií.

Pokud dojde k nesplnění napravitelného kritéria, projektový manažer vyzve žadatele k doplnění nebo opravě.

V případě nesplnění nenapravitelného kritéria je žádost rovnou vyřazena z další administrace bez nutnosti vyzvání žadatele k opravě a vyhodnocení ostatních kritérií.

Pokud jsou k žádosti předkládány dokumenty vydané ve správním řízení a musí nabýt právní moci, žadatel je tuto skutečnost povinen doložit nejpozději na vyzvání k doplnění formálních náležitostí od projektového manažera.

C.1.1 Kritéria kontroly formálních náležitostí

Nenapravitelná kritéria:

- Soulad žádosti s programem OPŽP 2021+ a příslušnými SC/podporovanými opatřeními/aktivitami/podaktivitami a s podmínkami výzvy,
- splnění oprávněnosti žadatele uvedené v Příručce AOPK ČR u příslušného SC/podporovaného opatření/aktivity/podaktivity, případně upřesněné ve výzvě,
- žadatel v rámci výzvy k doplnění neprovedl neoprávněné změny, k nimž nebyl vyzván,
- opravená žádost byla vrácena ve lhůtě dané Příručkou AOPK ČR.

V případě nesplnění těchto kritérií není žadatel vyzván k nápravě a administrace žádosti je ukončena.

Napravitelná kritéria:

- Přiložené všechny povinné přílohy dle požadavků Příručky AOPK ČR, případně další přílohy dle obsahu výzvy a jejích příloh,
- vyplnění všech relevantních záložek v žádosti v JDP,
- vyplněné údaje o veřejné podpoře (je-li relevantní),
- žádost splňuje finanční limity výdajů na projekt dané výzvou.

C.2 Kontrola přijatelnosti

Při kontrole přijatelnosti je žádost posuzována z hlediska splnění základních podmínek programu, finančních a legislativních předpokladů, podmínek výzvy a podmínek daných Příručkou AOPK ČR.

C.2.1 Kritéria

V Evidenčním dotačním systému hodnotitel vyplňuje agregované kritérium, které kumuluje výsledek obecných a specifických kritérií uvedených v Kritériích přijatelnosti 1.3 a 1.6 viz [příloha č. 6 a 7](#) Příručky AOPK ČR. Vyplněný Check list přijatelnosti bude hodnotitelem vložen mezi Přílohy žádosti.

C.2.1.1 Kritérium přijatelnosti – agregované

- žádost splnila kritéria daných opatření

C.3 Kontrola žádosti před vydáním Rozhodnutí o poskytnutí dotace

Kapitoly C.3.1 a C.3.2 jsou nerelevantní pro fyzické osoby nepodnikající.

C.3.1 Hodnocení podniku v obtížích

Přílohy potřebné k hodnocení PvO (uvedené v kapitole B.3.1.1) se dokládají při podání žádosti a MUSÍ být nahrané v JDP. AOPK ČR si vyhrazuje možnost vyžádat si další doklady nutné pro provedení hodnocení.

V rámci kontroly před vydáním RoPD je u relevantních žadatelů prováděno **hodnocení, zda příjemce není podnikem v obtížích** (dále jen „PvO“). Žadatelé, kteří odpovídají definici podniku, musí doložit podklady, z jejichž vyhodnocení je zřejmé, že žadatel není PvO ve smyslu čl. 2, odst. 18 nařízení Komise (EU) č. 651/2014.

C.3.1.1 Kritéria pro hodnocení podniku v obtížích

Pro určení PvO se vyhodnocují níže uvedená kritéria **A – E** definovaná k ověřování **PvO**. Pokud žadatel splňuje alespoň jedno z kritérií **A – E**, jeho žádost o dotaci je zamítnuta. Následující popis postupu je zúženým výčtem informací k hodnocení PvO a vychází z Metodického pokynu k ověřování PvO 2021–2027 Ministerstva pro místní rozvoj a Pokynů SFŽP ČR pro hodnocení podniku v obtížích ([příloha č. 11](#) Příručky AOPK ČR). Níže uvedená kritéria jsou zjednodušena pro účel Příručky AOPK ČR, úplné znění pravidel pro hodnocení PvO naleznete ve výše uvedených metodických pokynech.

Tabulka č. 1: Žadatelé podléhající hodnocení podniku v obtížích:

Žadatel	Projekty s VP	Projekty bez VP
Obce	vždy	irelevantní
Svazky měst a obcí	vždy	irelevantní
Města	vždy	irelevantní
PO zřízené územně samosprávnými celky	vždy	irelevantní
Kraje	vždy	irelevantní
Státní podniky	vždy	vždy
Veřejné školy	vždy	irelevantní
Veřejné výzkumné instituce	vždy	irelevantní
Podnikatelské subjekty včetně fyzických osob podnikajících	vždy	vždy
Fyzické osoby nepodnikající	irelevantní	irelevantní
Ostatní subjekty (např. nadace, spolky, o.p.s., církve, občanská sdružení, apod.)	vždy	vždy
OSS, SPO, státní fondy, SŽDC	irelevantní	irelevantní

- **Kritérium A/B: Kritérium stavu vlastního kapitálu**

- a) V případě společnosti s ručením omezeným (jež není malým nebo středním podnikem, jehož existence nepřesahuje tři roky nebo – pro účely způsobilosti pro rizikové financování – jež není malým nebo středním podnikem do sedmi let od jeho prvního komerčního prodeje, jenž je na základě hloubkové kontroly provedené vybraným finančním zprostředkovatelem způsobilý pro investice v oblasti rizikového financování), kde v důsledku kumulace ztrát došlo ke ztrátě více než poloviny upsaného základního kapitálu. Tento případ nastává, když je výsledek odečtení kumulovaných ztrát od rezerv (a všech dalších prvků, jež se obecně považují za kapitál společnosti) negativní a svou výší překračuje polovinu upsaného základního kapitálu. Pro účely tohoto ustanovení se za „společnost s ručením omezeným“ považují zejména formy podniků uvedené v příloze 1 směrnice 2013/34/EU a „základní kapitál“ zahrnuje případně jakékoliv emisní ážio.
- b) V případě společnosti, v níž alespoň někteří společníci plně ručí za závazky společnosti (jež není malým nebo středním podnikem, jehož existence nepřesahuje tři roky nebo – pro účely způsobilosti pro rizikové financování – jež není malým nebo středním podnikem do sedmi let od jeho prvního komerčního prodeje, jenž je na základě

hloubkové kontroly provedené vybraným finančním zprostředkovatelem způsobilý pro investice v oblasti rizikového financování), kde v důsledku kumulace ztrát došlo ke ztrátě více než poloviny jejího kapitálu zaznamenaného v účetnictví této společnosti. Pro účely tohoto ustanovení se za „společnost, v níž alespoň někteří společníci plně ručí za závazky společnosti“, považují zejména formy podniků uvedené v příloze II směrnice 2013/34/EU.

- **Kritérium C: Kritérium insolvence** Jestliže bylo vůči podniku zahájeno kolektivní úpadkové řízení nebo tento podnik splňuje kritéria vnitrostátního práva pro zahájení kolektivního úpadkového řízení na žádost svých věřitelů.
- **Kritérium D: Kritérium nesplacená restructuralizační podpora** - Jestliže podnik obdržel podporu na záchranu a zatím nesplatil půjčku nebo neukončil záruku nebo jestliže obdržel podporu na restructuralizaci a stále se na něj uplatňuje plán restructuralizace.
- **Kritérium E: Kritérium zadlužení** – V případě podniku, který není malým nebo středním podnikem, kde v uplynulých dvou letech: účetní poměr dluhu společnosti k vlastnímu kapitálu je vyšší než 7,5 a poměr úrokového krytí hospodářského výsledku společnosti před úroky, zdanění a odpisy (EBITDA) je nižší než 1,0.

C.3.1.2 Vyhodnocení podniku v obtížích

Vyhodnocení PvO se odvíjí od velikosti podniku a doby existence. Při určení velikosti podniku je vycházeno z následující kategorizace:

- mikropodnik,
- malý podnik,
- střední podnik,
- velký podnik.

Velikost podniku je dána následujícími kritérii:

- roční obrat **nebo** bilanční suma z roční účetní rozvahy,
- počet zaměstnanců za referenční období.

Tabulka č. 2: Vyhodnocení jednotlivých kritérií dle velikosti podniku za skupinu

	Typ podniku	Počet zaměstnanců	Roční obrat
V rámci hodnocení PvO je považováno za jednu kategorii	Mikropodnik	méně než 10 osob	Roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 2 mil. EUR*
	Malý podnik	méně než 50 osob	Roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 10 mil. EUR*
	Střední podnik	méně než 250 osob	Roční obrat nepřesahuje 50 mil. EUR* nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 mil. EUR*
V rámci hodnocení PvO je považováno za nadstavbovou kategorii	Velký podnik	více než 250 osob	Roční obrat přesahuje 50 mil. EUR* nebo bilanční suma roční rozvahy přesahuje 43 mil. EUR*
		nebo	
		Nesplňuje kritéria pro malý/střední podnik – např. je z více než z 25 % vlastněn veřejným subjektem, nebo je propojeným podnikem s vlastnickou strukturou	

* Pro přepočítání CZK/EUR bude použit měsíční kurz Evropské centrální banky

Tabulka č. 3: Přehled posuzovaných kritérií ve vztahu k velikosti podniku a době existence

	Typ podniku	Kritérium A/B	Kritérium C	Kritérium D	Kritérium E
Do 3 let existence	Mikropodnik	NE	ANO	ANO	NE
	Malý podnik	NE	ANO	ANO	NE
	Střední podnik	NE	ANO	ANO	NE
Nad 3 roky existence	Mikropodnik	ANO	ANO	ANO	NE
	Malý podnik	ANO	ANO	ANO	NE
	Střední podnik	ANO	ANO	ANO	NE
vždy	Velký podnik	ANO	ANO	ANO	ANO

C.3.2 Kontrola veřejné podpory

V rámci kontroly veřejné podpory (dále jen „VP“) bude ověřeno, zda projekt nespadá pod režim VP - takový projekt nemůže být administrován zjednodušenými metodami vykazování na AOPK ČR. Výjimkou jsou projekty, které je možné financovat pod podporou de minimis 1407/2013 (obecná) a 717/2014 (rybolov a akvakultura). Jednotlivé příklady projektů, které spadají pod VP, jsou popsány v Příručce k posouzení veřejné podpory MŽP – [příloha č. 9](#) Příručky AOPK ČR.

Základní podmínky pro poskytnutí podpory de minimis:

- Podpora de minimis může být poskytnuta jednomu podniku ve výši maximálně 200 000 EUR, případně 30 000 EUR v odvětví akvakultury, a to za tři po sobě jdoucí účetní období (kalendářní nebo hospodářský rok).
- Údaje o podporách de minimis jsou zanášeny do registru de minimis v zákonné lhůtě 5 pracovních dnů od jejich poskytnutí. Zápis do registru provádí poskytovatel podpory.

C.3.3 Věcná kontrola před Rozhodnutím o poskytnutí dotace

V rámci věcné kontroly je na vzorku žádosti ověřeno jejich posouzení dle pravidel Programu.

Žádost může být v případě nalezení nedostatků vrácena do hodnocení zpět, případně si hodnotitel může vyžádat doplňující informace nebo dokumenty.

Žadatel je v této fázi vyzván k doplnění příloh potřebných k vydání RoPD, pokud je nedodal již při podání žádosti (viz kap. B.3.2)

C.4 Přezkum rozhodnutí

V případě vyřazení žádosti je žadatel informován poštou, nebo DS. Proti výsledku kterékoliv fáze hodnocení může žadatel podat jednu žádost o přezkum prostřednictvím formuláře, který je k dispozici na [webu AOPK ČR](#).

Žádost o přezkum nelze podat v případě, kdy žadatel žádost nevrátí na základě výzvy k doplnění ve lhůtě 5 pracovních dnů. Taková žádost o přezkum bude automaticky shledána nedůvodnou bez svolání Přezkumné komise.

Formulář zašle DS, poštou, e-mailem s kvalifikovaným elektronickým podpisem na ZMV@nature.cz, případně donese osobně na podatelnu RP AOPK ČR, nebo na podatelnu Ústředí AOPK ČR (Kaplanova 1931/1, Praha 11, 14800). Žádost o přezkum může žadatel podat do 15 kalendářních dnů od doručení informace o ukončení dané fáze hodnocení.

Žádost o přezkum je posuzována prostřednictvím Přezkumné komise AOPK ČR složené ze členů, kteří se nepodíleli na administraci konkrétní žádosti dané fáze hodnocení. Lhůta pro vyřízení žádosti o přezkum ze strany AOPK ČR je stanovena na 30 kalendářních dnů ode dne doručení této žádosti. U složitějších případů může být lhůta prodloužena na 60 kalendářních dnů. O prodloužení lhůty je žadatel informován ještě před jejím uplynutím, a to doručením oznámení o prodloužení lhůty prostřednictvím e-mailu nebo DS.

Odpověď na Žádost o přezkum, která bude obsahovat zdůvodnění Přezkumné komise a informace o hlasování (zda je žádost shledána důvodnou nebo nedůvodnou), bude doručena poštou nebo DS. V případě, že Komise shledá argumenty žádosti o přezkum důvodnými, bude projekt vrácen do procesu hodnocení. V opačném případě vydá poskytovatel dotace Usnesení o zastavení řízení, které bude doručeno opět DS nebo poštou.

Pokud se žadatel či třetí strana domnívají, že došlo k porušení naplňování základních podmínek „Účinné provádění a uplatňování Listiny základních práv EU“ a „Provádění a uplatňování Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením v souladu s rozhodnutím Rady 2010/48/ES“, je možné zaslat podnět či stížnost na e-mailovou adresu stiznostiOPZP@mzp.cz. Lhůta pro vyřízení stížnosti je stanovena na 30 kalendářních dnů ode dne doručení této stížnosti. U složitějších případů může být lhůta prodloužena na 60 kalendářních dnů. V případě potřeby budou tyto podněty a stížnosti řešeny ve spolupráci s Úřadem vlády, odborem lidských práv a ochrany menšin. Jednou ročně budou předloženy k projednání Monitorovacím výborem OPŽP 2021–2027.

C.5 Vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace

Pokud žádost projde úspěšně všemi fázemi hodnocení, je žadateli vydáno RoPD.

RoPD nabývá platnosti dnem podepsání ředitelem samostatného odboru OPŽP (dále jen „SO OPŽP“) AOPK ČR, účinnosti nabývá dnem doručení žadateli.

V RoPD bude mj. specifikována částka dotace, kterou příjemce dotace obdrží, účel projektu (včetně cílových hodnot indikátorů), který musí být dosažen. Dále termín pro ukončení realizace a termín pro doložení Žádosti o platbu a Zprávy o realizaci. Zároveň budou v RoPD specifikovány věcné podmínky poskytnutí dotace. Příjemce dotace je povinen se řídit ustanoveními danými RoPD.

D. Podporovaná opatření/aktivity/podaktivity

Všechna podporovaná opatření/aktivity/podaktivity jsou uvedena v [příloze č. 1](#) Příručky AOPK ČR a jsou označeny kódem, který určuje číslo aktivity, výši podpory a číslo opatření ZMV.

Vysvětlení kódů

např. **1.3.1.1.1.100_01**.

1.3.1.1.1 = číslo aktivity dle Příručky AOPK ČR **100** = % výše podpory
_01 = číslo opatření ZMV

- Výše dotace, kterou žadatel obdrží u jednotlivých opatření, je uvedena v [příloze č. 1](#) Příručky AOPK ČR.
- Navrhované opatření je v souladu se Standardy péče o přírodu a krajinu, pokud jsou pro daná opatření zpracovány a schváleny. Pokud se navržené opatření od standardů odchyluje, jsou odchylky v dokumentaci identifikovány, srozumitelně popsány a zdůvodněny. Standardy jsou zveřejněny na nature.cz/web/cz/platne-standardy.
- V aktivitě 1.6.1.2 Péče o chráněná území (přírodní dědictví) je možná podpora parků u národních kulturních památek jen v případě, že se současně jedná o zvláště chráněné území nebo území soustavy Natura 2000 (alespoň 50 % obnovovaného území).
- Udržovací management není možné z OPŽP financovat, v rámci opatření je možné realizovat pouze akce obnovního⁴ charakteru.

D.1 Specifický cíl 1.3 Podpora přizpůsobení se změně klimatu, prevence rizika katastrof a odolnosti vůči nim s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům

Téma: Klima - příroda

D.1.1 Opatření 1.3.1 Podpora přírodě blízkých opatření v krajině a sídlech

D.1.1.1 Aktivita 1.3.1.1 Tvorba nových a obnova stávajících přírodě blízkých vodních prvků v krajině včetně sídel

a) Podaktivita: 1.3.1.1.1.100_01 Vytváření a obnova tůní (mokřadů), ZMV 01 Tůně

Společné evropské indikátory

RCO 26 - Zelená infrastruktura vybudovaná nebo modernizovaná v souvislosti s přizpůsobováním se změnám klimatu (ha)

RCR 37 - Počet obyvatel, kteří mají prospěch z opatření na ochranu před přírodními katastrofami souvisejícími s klimatem - jinými než povodně a lesní požáry (osoby)

Indikátor aktivující úhradu

- 01_1 Plocha vytvořených/obnovovaných vodních prvků u tůní (m²)

⁴ Základním znakem obnovního managementu je definování cílového stavu. Opatření, kterými má být cílového stavu dosaženo, musí být dostatečně popsána. Opatření jednoznačně směřují k pozitivní změně (zlepšení) stavu lokality (ve prospěch konkrétního biotopu, zvýšení početnosti konkrétních druhů vázaných na lokalitu, stabilizace populace apod.), a to bez ohledu na počet let, po který jednotlivé zásahy v rámci opatření jako celku probíhají. Opatření může být rozloženo do více let, může obsahovat dílčí po sobě jdoucí operace (i operace opakující se, pokud to stav či povaha lokality vyžaduje). Typickým příkladem jsou opatření realizovaná zcela nově na dosud neudržovaných lokalitách či na lokalitách udržovaných nevhodným nebo nedostatečným způsobem (např. úbytek druhů, snížení biodiverzity). Mohou to být i opatření realizovaná na lokalitách, kde již některá opatření probíhají, tedy i opatření navazující na předchozí zásahy, avšak pouze v případě, že na těchto lokalitách ještě nebylo dosaženo cílového stavu. Cílem těchto navazujících opatření, na již prováděná opatření, je dosažení jednoznačné změny – tedy zlepšení stavu lokality, biotopu (zvýšení početnosti druhů apod.).

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem vytváření a obnovy tůní a mokřadů je obnovení stabilní sítě krajinných prvků, které dokáží přirozeně zadržovat srážkovou vodu, jako prevence zmírnění dopadů změny klimatu včetně dlouhodobého sucha. Pokud to potenciál lokality umožňuje, je účelné zbudovat soustavu tůní různých velikostí a hloubek.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- vyhloubení tůní ve stávajícím terénu,
- svahování břehů a vytvoření výškově členitého dna tůní,
- vytvoření pozvolného přechodu mezi vodním a suchozemským prostředím (litorálních pásem) fungujícího za variabilních hydrologických podmínek (vodních stavů).

Popis typového projektu

Tůně jsou terénní deprese nebo prohlubně v terénu, trvale nebo periodicky naplněné vodou, které představují vhodný biotop pro mokřadní organismy a zadržením vody v krajině pomáhají zmírnit dopady změny klimatu.

Standardním provedením je mělká tůň (hloubka maximálně 1,5 m), tvarově členitá s mělkými litorálními zónami (hloubka zón do 50 cm, se zónou periodického zaplavování; sklony svahů jsou v poměru 1:10 – 1:20). Budují se na osluněných místech, v případě soustavy tůní může být část neosluněna, různých velikostí s odlišnými parametry. Voda se dostává do tůní přirozeně z podloží (netěsní se fólií), vyústěním drenážního odvodňovacího systému nebo vybudovaným přítokem z blízkého toku, na kterém se vybuduje vzdouvací objekt. Rozmístění a členitost tůní předepisuje projekt.

Samotné hloubení tůní strojem spočívá v odstranění vrchní vrstvy zeminy a v hloubení hlubších částí za použití lžíce s drapáky, které zajistí členitost dna a podpoří bohatý mikroreléf. Dno se nevyhlazuje. Nakonec se upraví břehy tůní včetně litorálního pásma. V případě ručního hloubení se nejprve odstraní svrchní vrstva zeminy pomocí lopat, rýčů atp. v celé ploše tůně, poté se začne s výkopem hlubších partií. Po výkopu základního tvaru se upraví svislé břehy do mírného sklonu, zbylá zemina ze zátopy se odstraní a dotvaruje se dno tůně. Přebytečná zemina se rozhrne v místě stavby, případně se použije na budování zemních valů, které mohou sloužit k usměrnění přítoku nebo naopak odtoku vody z tůně. U větších objemů se zemina odváží z místa stavby na zemědělské pozemky či v případě kontaminace na skládku. Obnova tůní probíhá v době s co nejnižším dopadem na flóru a faunu, kdy je tůň bez vody. V případě rozšíření tůně se sejme vrchní vrstva zeminy (strojně nebo ručně), poté se přejde k hlubším částem, a nakonec se tůň dotvaruje.

V rámci obnovy stávající tůně se provádí odstranění sedimentu a prosvětlení okolí tůně (odstranění stínících náletových dřevin). Termín realizace závisí od přítomnosti mokřadní bioty. Pokud se jedná o rozvinutou lokalitu, práce probíhají v září až do zámrazu půdy. U ploch s nerozvinutou biotou mohou probíhat celoročně, krom zimních měsíců.

b) Podaktivita: 1.3.1.1.2.060_02 Malé vodní nádrže, ZMV 02 MVN

Společné evropské indikátory

RCO 26 - Zelená infrastruktura vybudovaná nebo modernizovaná v souvislosti s přizpůsobováním se změnám klimatu (ha)

RCR 37 - Počet obyvatel, kteří mají prospěch z opatření na ochranu před přírodními katastrofami souvisejícími s klimatem - jinými než povodně a lesní požáry (osoby)

Indikátory aktivující úhradu

- 02_1 Plocha vytvořených/obnovených vodních prvků při Hn u MVN (m²)
- 02_2 Objem odtěženého sedimentu (m³)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem vytváření a obnovy malých vodních nádrží (dále jen „MVN“) je zadržení vody v krajině, jako prevence zmírnění dopadů změny klimatu včetně dlouhodobého sucha. Vodní plochy také mohou významně ovlivnit mikroklima a snižovat teplotu díky odpařování vody.

V rámci této podaktivity bude podpořeno⁵:

- obnova nebo zásadní rekonstrukce technických objektů MVN,
- úprava či obnova břehů a dna MVN včetně tvarování litorálních pásem,
- výstavba nových MVN,
- odbahnění stávajících MVN.

Lze podpořit pouze:

- vytváření a obnovu malých vodních nádrží, které neslouží k chovu ryb nebo slouží jenom k takovému chovu ryb, který neoslabí její ekologické funkce
- komplexní (zásadní) rekonstrukci malých vodních nádrží. Jedná se o obnovu malé vodní nádrže, jejíž stav je natolik nevyhovující či havarijní, že neumožňuje, nebo ohrožuje existenci biotopu a adekvátní zadržení vody v krajině. Vždy jsou řešeny technické objekty malé vodní nádrže (hráz, výpustné zařízení, bezpečnostní přeliv, popř. sdružený objekt), jejich výměna nebo obnova vyžaduje významný zásah do konstrukce hráze. Součástí komplexní rekonstrukce je také odbahnění. Po realizaci je nádrž plně funkční z hlediska vodohospodářského, bezpečnostního a dlouhodobě je schopna zajišťovat všechny požadované ekosystémové funkce.

Popis typového projektu

MVN jsou vodohospodářská díla sloužící k akumulaci a retenci vody. Cílem vytváření a obnovy MVN je zadržení vody v krajině, jako prevence zmírnění dopadů změny klimatu a sucha a vytvoření vhodného biotopu pro vodní organismy.

Nádrž může být napájena vodním tokem nebo se může jednat o tzv. nebeský rybník, který je napájen pouze dešťovou vodou. Pokud se jedná o průtočnou nádrž, tak vodní tok ústí přímo do nádrže. Jestliže je nádrž neprůtočná, je třeba na vodním toku vybudovat rozdělovací a odběrný objekt, ze kterého bude vyvedeno nové koryto vodního toku napájající nádrž. Nejdříve je třeba začít hloubit zátoku nádrže a začít stavět hráz neboli zemní val zadržující množství vody v nádrži. Návodní strana hráze se nejčastěji opevňuje kamenným záhozem s velkou frakcí (kvůli úkrytům drobných živočichů), další možností je kamenná rovnánina nebo lze ponechat hráz úplně bez opevnění. Koruna hráze se většinou osívá travním semenem.

Zároveň se stavbou hráze je třeba vystavět i technické objekty např. výpustné zařízení (zařízení pro manipulaci vody, bezpečnostní přeliv). Když jsou hotové veškeré technické objekty včetně hráze, nastává čas pro dotvarování břehů nádrže včetně vytvoření důležitého litorálního pásma a řádné zajilování dna i břehů, aby nedošlo ke ztrátě vody, následně se může začít nádrž napouštět.

Odstranění nánosů sedimentu ze dna nádrže bývá nejčastější činností při obnově malých vodních nádrží. Po odstranění je zvýšena retenční kapacita nádrže a zlepší se kvalita vody. Odbahnění probíhá nejčastěji suchou cestou, v opodstatněných případech je možnost i tzv. mokrou cestou. Při odbahnění suchou cestou je nejdříve nutné nádrž zcela vypustit a nechat zbylý sediment vyschnout. Následně se pomocí bagrů nebo jiné těžké techniky odstraní. Když odbahnění suchou cestou není možné, např. z důvodu náročnějších podmínek na lokalitě, ale i z hlediska dostupnosti, využívá se mokrá cesta pomocí sacího bagru. V tomto případě je ale složitější pozdější nakládání s odsátým sedimentem, který je nutné z nádrže potrubím přemístit do odvodňovacích lagun, ze kterých se po odvodnění odváží.

Běžnou součástí odstraňování sedimentu je zároveň práce s břehy nádrže, které se mohou upravit do pozvolnějšího sklonu a vytvořit dostatečné litorální pásmo, které je důležité pro plnění ekologicko – stabilizačních funkcí.

Při zásadní rekonstrukci nebo obnově malé vodní nádrže může dojít ke stejným činnostem jako při tvorbě malé vodní nádrže nebo pouze k dílčím opravám. Nejčastěji dochází k opravám technických objektů, opravám protékající hráze a odbahnění nádrže. Součástí oprav může být i obnova nátokového koryta či oprava odběrného a rozdělovacího objektu. U všech výše uvedených opatření je někdy třeba pročistit nátokové koryto do nádrže, které

⁵ V případě komplexní (zásadní) rekonstrukce malé vodní nádrže nelze minimálně po dobu udržitelnosti projektu poskytnout další finanční prostředky na komplexní (zásadní) rekonstrukci dříve podpořené malé vodní nádrže.

může být značně zanesené. Rekonstrukce tohoto koryta spočívá v odstranění přebytečných nánosů sedimentu, může však dojít i k jeho celkové revitalizaci.

**c) Podaktivita: 1.3.1.1.3.100_04 Revitalizace a renaturace vodních toků a niv, ZMV
04 Revitalizace toků, rušení odvodňovacích zařízení**

Společné evropské indikátory

RCO 26 - Zelená infrastruktura vybudovaná nebo modernizovaná v souvislosti s přizpůsobováním se změnám klimatu (ha)

RCR 37 - Počet obyvatel, kteří mají prospěch z opatření na ochranu před přírodními katastrofami souvisejícími s klimatem - jinými než povodně a lesní požáry (osoby)

Indikátory aktivující úhradu

- 04_1 Plocha koryta vodního toku s realizovanými revitalizačními nebo řízenými renaturačními opatřeními (m²)
- 04_2 Plocha říčního ramene s realizovanými revitalizačními opatřeními (m²)
- 04_4 Plocha terénních sníženin v nivě (m²)
- 04_5 Délka koryta vodního toku s realizovanými revitalizačními nebo řízenými renaturačními opatřeními od počátku po konec úpravy (m)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem revitalizací a renaturací vodních toků a niv je obnovení nebo podpora přirozených korytotvorných procesů a samovolného vývoje vodního toku v říčním prostoru. Zpravidla se jedná o odstranění stabilizačního opevnění koryta vodního toku (dna i břehů), které zabraňuje jeho samovolnému vývoji, obnovu přirozené nebo přírodě blízké podoby vodního toku v původní nebo nově navržené trase, bez nadbytečných opevnění či stabilizujících prvků a případně též obnovu možnosti rozlivu zvýšených průtoků z koryta do přilehlé nivy. Obnovou přirozených funkcí vodního toku dojde ke zvýšení ekologické stability a ke snížení zranitelnosti přírody a krajiny vůči negativním dopadům spojeným se změnou klimatu a nevhodným způsobem hospodaření v krajině.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- vytváření a obnova přírodě blízkých koryt vodních toků (přiměřeně kapacitních, tvarově a hloubkově pestrých) zahrnující eventuální odstranění dřívějších nevhodných úprav (opevnění dna a břehů, ohrazování, příčných překážek), a to včetně zakládání nových břehových porostů nebo rekonstrukce břehových porostů podél toku i v přilehlé nivě, při respektování přístupů ochrany území před povodněmi,
- obnova říčních ramen v nivě vodního toku,
- podpůrná opatření na vodním toku a v nivě umožňující přirozené korytotvorné procesy v delším časovém horizontu bez nutnosti plošně rozsáhlých investičních úprav, zejména:
 - vytváření a obnova prvků posilující druhovou diverzitu vodních a na vodu vázaných organismů,
 - terénní úpravy koryta (dna) a břehů včetně pomístních zásahů umožňující proces renaturace vodního toku a nivy.

Popis typového projektu

Adaptační opatření pro zajištění stability vodního režimu v krajině snižují a zpomalují povrchový odtok vody, zvyšují retenci vody v krajině a zajišťují doplňování podzemních vod. Zároveň zajišťují ochranu a vytvoření biotopů pro vodní a na vodu vázané ekosystémy, zvyšují samočisticí schopnosti vodních toků a komunikaci podzemních a povrchových vod.

Revitalizace vodního toku:

Nové koryto je v ideálním případě minimálně zahloubené, miskovitého profilu a bez opevnění. Může se však vyskytnout situace, kdy kvůli některým okolnostem může být koryto zahloubeno více pod terén, může být např. lichoběžníkového profilu nebo být na některých místech opevněno, a to zejména z majetkoprávních důvodů, např. aby se koryto příliš nevyvíjelo do stran a nepřekročilo hranice pozemků, na kterých se může pohybovat. Důležité je také dbát na podélný sklon koryta, zda nebude nutné do některých částí dna přidat dnové prahy, aby zabránily případnému nežádoucímu zahlubování oproti okolnímu terénu. Do dna se také pomístitně vkládají kameny nebo pařezy, které podporují rozvlnění kynety toku a zároveň slouží jako úkryt pro vodní živočichy, to samé platí pro vkládání mrtvého dřeva.

Původní napřímené koryto bývá nejčastěji zasypáváno, a to právě vykopanou zeminou z nového koryta, případně je nutné přivést zeminu navíc z jiné lokality.

Při revitalizaci je vhodné ponechat některé části toku samovolnému vývoji, což přispěje k jeho lepší a přírodnější podobě.

Součástí revitalizace toku může být také plošné okolní snížení terénu, což umožní větší možnost rozlivů v době zvýšených průtoků.

Renaturace vodního toku:

Renaturace představuje proces rozpadu vodních děl, díky němuž se zlepšuje ekologický stav vodní toku. Řízená renaturace vodního toku je podstatně méně nákladná, než jeho revitalizace. Tok se prakticky ponechává v současné podobě, pouze se pomáhá jeho přirozenému vývoji podpůrnými prvky.

Podpůrným prvkem, jímž se domáhá k řízené renaturaci vodního toku, může být např. narušení technického opevnění koryta. Toto však musí být doprovázeno dalšími opatřeními, jelikož samotné odstranění opevnění může následně způsobit nežádoucí zahlubování koryta. Do koryta se vkládají objekty z přírodních materiálů, jako jsou např. velké kameny, pařezy nebo mrtvé dřevo, které podporují rozvlnění proudnice a tím vývoj koryta do stran, ale může se tím také chránit část břehu proti vymílání a navést proudění do míst, kde je více žádoucí. Toto též podporuje výsadba vhodných dřevin vysazených přímo do břehové hrany. Štěrkové či kamenité záhozy zase podporují vymělčení koryta a tím střídání tůní a brodů.

Výsledek tohoto projektu se tak neprojeví hned, ale až po několika letech, až se renaturační procesy rozjedou ve větší míře a tok se vrátí ke své přirozené podobě.

Revitalizace říčních ramen:

V případě říčních ramen se nejčastěji jedná o jejich odbahnění, jelikož jsou často zazemněná, ať už kvůli okolním podmínkám na lokalitě nebo se často ramena stala cílem různých stavebních navážek.

Odbahnění probíhá nejčastěji suchou cestou, v opodstatněných případech je možnost i tzv. mokrou cestou. Ramena jsou ve výjimečných případech opatřena technickými objekty a lze s hladinou v nich manipulovat. Při odbahnění suchou cestou je nejdříve nutné rameno zcela vypustit a nechat zbylý sediment vyschnout. Následně se pomocí bagrů nebo jiné těžké techniky odstraní. Když odbahnění suchou cestou není možné, např. právě z důvodu neexistence technických objektů nebo z důvodu náročnějších podmínek na lokalitě, ale i z hlediska dostupnosti, využívá se mokrá cesta pomocí sacího bagru. V tomto případě je ale složitější pozdější nakládání s odsátým sedimentem, který je nutné z ramena potrubím přemístit do odvodňovacích lagun, ze kterých se po odvodnění odváží.

Běžnou součástí odstraňování sedimentu je zároveň práce s břehy ramene, které se mohou upravit do pozvolnějšího sklonu a vytvořit dostatečné litorální pásmo, které je důležité pro plnění ekologicko-stabilizačních funkcí.

Jestliže je rameno opatřeno již zmíněnými technickými objekty, bývá součástí revitalizace i rekonstrukce těchto objektů nebo výměny za objekty nové.

D.1.1.2 Aktivita 1.3.1.2 Tvorba nových a obnova stávajících vegetačních prvků a struktur, včetně opatření proti vodní a větrné erozi

- a1) Podaktivita: 1.3.1.2.1.100_07 Vegetační krajinné prvky (založení prvků ÚSES), ZMV 07 Vegetační krajinné prvky
- a2) Podaktivita: 1.3.1.2.1.080_07 Vegetační krajinné prvky (včetně skladebných prvků ÚSES), ZMV 07 Vegetační krajinné prvky

Společné evropské indikátory

RCO 26 - Zelená infrastruktura vybudovaná nebo modernizovaná v souvislosti s přizpůsobováním⁶ se změnám klimatu (ha)

RCR 37 - Počet obyvatel, kteří mají prospěch z opatření na ochranu před přírodními katastrofami souvisejícími s klimatem - jinými než povodně a lesní požáry (osoby)

Indikátory aktivující úhradu

- 07_1 Plocha ošetřených keřů v zápoji (m²)
- 07_2 Plocha zatravnění/založeného trávníku (m²)
- 07_4 Počet vysazených stromů mimo sídlo (ks)
- 07_5 Počet vysazených keřů (ks)
- 07_6 Počet ošetřených stromů (ks)
- 07_7 Počet ošetřených keřů (ks)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu jsou výsadby geograficky původních dřevin a následná péče, ošetření dřevin, založení travobylinných společenstev či terénní úpravy. Nové prvky nebo obnova/revitalizace stávajících prvků posílí ekologickou stabilitu ekosystémů, přispějí ke zjemnění (rozdružení – diverzifikaci) krajinné mozaiky, podpoří přirozený vodní režim krajiny a omezí riziko vodní nebo větrné eroze zemědělské půdy.

Specifické nezpůsobilé výdaje:

- kácení dřevin s průměrem nad 10 cm na řezné ploše
- frézování pařezů

V rámci této aktivity bude podpořeno:

- založení a/nebo obnova vegetačních krajinných prvků – stromořadí, solitérní stromy, travobylinné porosty, meze, remízy, větrolamy, průlehy, zasakovací pásy, zemní hrázky, svodné příkopy (stabilizace drah soustředěného povrchového odtoku např. zatravněním) přírodě blízkým způsobem,
- založení a obnova krajino tvorných (extenzivních) sadů,
- založení a/nebo obnova skladebných prvků ÚSES a interakčních prvků,
- založení a/nebo obnova zatravněných pásů s doprovodnými dřevinami.

Popis typového projektu

Výsadba dřevin:

Jedná se o zakládání či obnovu vegetačních prvků prostřednictvím výsadby geograficky původních druhů dřevin vhodných pro dané stanoviště nebo výsadby ovocných dřevin, resp. obnovy stávajících alejí stejného druhu.

⁶ Podaktivita 1.3.1.2.1.100_07 se týká pouze projektů založení biocenter a biokoridorů územních systémů ekologické stability.

Výsadba dřevin se provádí především v jarních či podzimních termínech v období vegetačního klidu, kdy není zmrzlá zem. Lokalita se připraví vytýčením pozic pro výsadbu a odstraní se stávající nevyhovující vegetace. Vyhloubí se výsadbová jáma adekvátní velikosti s ohledem na velikost výsadbového materiálu.

V případě individuální výsadby stromů se do jámy zatlučou dřevěné kůly sloužící jako součást kotvení i nosná konstrukce pro mechanickou ochranu. Kůly se kvůli stabilitě spojí pomocí příčníků. Při nevyhovujících půdních podmínkách je nutné do výsadbové jámy přimístit vhodný substrát, eventuálně podpůrné látky. Individuálně vysazené stromy s výškou nad 1,5 m se řádně ukotví. Zálivka dostatečným množstvím vody se provede do otevřené výsadbové jámy. Z výkopku výsadbové jámy se vymodeluje závlahová mísa, rostliny se znovu zalijí. Závlahová mísa se následně překryje mulčem. Zpravidla je nutné po výsadbě provést komparativní řez větví. Kmen stromu je vhodné adekvátně chránit instalací ochrany před poškozením zvěří či mrazem. V případě plošných výsadeb se zřizují skupinové oplocenky.

Součástí podpory je i tříletá následná péče. Jedná se o rozvojovou péči prováděnou v následujících letech po výsadbě. Obsahem je dostatečná zálivka opakovaně v průběhu roku, výchovný řez, kypření závlahové mísy a její odplevelení, hnojení, doplnění mulče, kontrola ochranných a kotvicích prvků nebo ochrana proti škůdcům a chorobám.

Ošetření dřevin:

Spočívá v arboristických pracích na stromě, jako jsou řezy dřevin a vazby v korunách stromů. Způsob a rozsah ošetření je individuální pro každou dřevinu a musí být navržen i prováděn kompetentní osobou.

Zatravnění nebo obnova travního porostu:

Způsoby založení travního porostu vycházejí ze specifík konkrétního stanoviště a účelu, kvůli němuž se travinobylinné společenstvo zakládá.

Příprava plochy sestává především z odplevelení, urovnání a po aplikaci semene je vhodné ji uválet. Obnova se provádí výhradně dosevem do narušeného drnu. Zálivka se běžně neprovádí.

Travnaté protierozní průlehy a meze:

Základem opatření jsou terénní úpravy a modelace, umístované do drah soustředěného odtoku dešťové vody. Z plochy realizace se odstraní případné náletové dřeviny a zemina se vytvaruje. Vytvořenou terénní strukturu je nutné cíleně zatravnit, případně osázet dřevinami.

D.1.1.3 Aktivita 1.3.1.4 Zakládání a obnova veřejné sídelní zeleně

a1) Podaktivita: 1.3.1.4.1.085_07 Zakládání a obnova veřejné sídelní zeleně, ZMV 07 Vegetační krajinné prvky

a2) Podaktivita 1.3.1.4.1.090_07 Zakládání a obnova veřejné sídelní zeleně vyplývající ze SSSZ, ZMV 07 Vegetační krajinné prvky

Společné evropské indikátory

RCO 26 - Zelená infrastruktura vybudovaná nebo modernizovaná v souvislosti s přizpůsobováním se změnám klimatu (ha)

RCR 37 - Počet obyvatel, kteří mají prospěch z opatření na ochranu před přírodními katastrofami souvisejícími s klimatem - jinými než povodně a lesní požáry (osoby)

Indikátory aktivující úhradu

- 07_1 Plocha ošetřených keřů v zápoji (m²)
- 07_2 Plocha zatravnění/založeného trávníku (m²)
- 07_3 Počet vysazených stromů v sídle (ks)
- 07_5 Počet vysazených keřů (ks)
- 07_6 Počet ošetřených stromů (ks)
- 07_7 Počet ošetřených keřů (ks)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu jsou výsadby či ošetření dřevin nebo založení travních ploch, které jsou zaměřeny na revitalizaci sídelní zeleně prostřednictvím zachování či obnovy, zvyšování počtu a rozlohy ploch (a prvků) zeleně ve veřejném prostoru.

V rámci této podaktivity bude podpořeno⁷:

- zakládání a obnovu ploch a prvků veřejné zeleně (parků, zahrad, sadů, uličních stromořadí, alejí, lesoparků, remízů, průlehub) a zlepšení jejich funkčního stavu včetně dokončovacích a rozvojových péčí.

Specifické nezpůsobilé výdaje

- frézování a jiné způsoby likvidace pařezů v případě, že není nezbytné k výsadbě dřevin**
- výsadba a ošetřování těchto druhů:**

<i>Acer negundo</i>	javor jasanolistý
<i>Ailanthus altissima</i>	pajasan žláznatý
<i>Prunus serotina</i>	střemcha pozdní
<i>Rhus typhina</i>	škumpa orobincová
<i>Lycium barbarum</i>	kustovnice cizí

Popis typového projektu

Výsadba dřevin:

Výsadba dřevin se provádí především v jarních či podzimních termínech v období vegetačního klidu, kdy není zmrzlá zem. Lokality se připraví vytýčením pozic pro výsadbu a odstraní se stávající nevyhovující vegetace. Vyhloubí se výsadbová jáma adekvátní velikosti s ohledem na velikost výsadbového materiálu.

V případě individuální výsadby stromů se do jámy zatlučou dřevěné kůly sloužící jako součást kotvení i nosná konstrukce pro mechanickou ochranu. Kůly se kvůli stabilitě spojí pomocí příčníků. Při nevyhovujících půdních podmínkách je nutné do výsadbové jámy přimístit vhodný substrát, eventuálně podpůrné látky. Individuálně vysazené stromy s výškou nad 1,5 m se řádně ukotví. Zálivka dostatečným množstvím vody se provede do otevřené výsadbové jámy. Z výkopku výsadbové jámy se vymodeluje závlahová mísa, rostliny se znovu zalijí. Závlahová mísa se následně překryje mulčem. Zpravidla je nutné po výsadbě provést komparativní řez větví. Kmen stromu je vhodné adekvátně chránit instalací ochrany před poškozením zvěří či mrazem. V případě plošných výsadeb se zřizují skupinové oplocenky.

Součástí podpory je i tříletá následná péče. Jedná se o rozvojovou péči prováděnou v následujících letech po výsadbě. Obsahem je dostatečná zálivka opakovaně v průběhu roku, výchovný řez, kypření závlahové mísy a její odplevelení, hnojení, doplnění mulče, kontrola ochranných a kotvicích prvků nebo ochrana proti škůdcům a chorobám.

V případě výsadeb dřevin na extrémních (městských) stanovištích je někdy nutné aplikovat některé speciální postupy jako např. instalace kořenových bariér či použití závlahových vaků.

Ošetření dřevin:

Spočívá v arboristických pracích na stromě, jako jsou řezy dřevin a vazby v korunách stromů. Způsob a rozsah ošetření je individuální pro každou dřevinu a musí být navržen i prováděn kompetentní osobou.

Založení trávníku:

Způsoby založení travního porostu vycházejí ze specifík konkrétního stanoviště a účelu, kvůli němuž se travinobylinné společenstvo zakládá.

Příprava plochy sestává především z odplevelení, urovnání a po aplikaci semene je vhodné ji uválet. Obnova se provádí výhradně dosevem do narušeného drnu. Zálivka se při realizaci v sídlech běžně aplikuje.

⁷ Mezi podporované projekty patří i projekty týkající se památkových objektů krajinářské architektury ležících mimo sídla, která nejsou podporována z Integrovaného regionálního operačního programu.

D.1.1.4 Aktivita 1.3.1.5 Odstranění či eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině

a) Podaktivita: 1.3.1.5.1.100_04 Odstranění či eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině, ZMV 04 Revitalizace toků, rušení odvodňovacích zařízení

Společné evropské indikátory

RCO 26 - Zelená infrastruktura vybudovaná nebo modernizovaná v souvislosti s přizpůsobováním se změnám klimatu (ha)

RCR 37 - Počet obyvatel, kteří mají prospěch z opatření na ochranu před přírodními katastrofami souvisejícími s klimatem - jinými než povodně a lesní požáry (osoby)

Indikátor aktivující úhradu

- 04_3 Plocha s realizovanými opatřeními rušení podpovrchového odvodňovacího zařízení nebo rušení povrchového odvodnění (m²)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu je eliminace/omezení negativní funkce odvodňovacího systému (nebo jeho části) anebo prvků povrchového odvodnění. Eliminací nebo omezením funkce odvodňovacího zařízení (nebo jeho části) anebo prvků povrchového odvodnění dojde ke zlepšení retenční a akumulární schopnosti vody v řešené lokalitě a k posílení ekosystémových funkcí.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- eliminaci účinnosti drénu (např. přerušené úseky potrubí, instalaci záslepek na drenážním potrubí),
- zvyšování nivelety dna odvodňovacích příkopů a kanálů hrázkováním a (pomístním) zasypáváním,
- řízené zarůstání drenáže (dřevinami, bylinami),
- další vhodná opatření uvedená v [příloze 1 metodické příručky](#).⁸

Popis typového projektu

Projekt omezuje nebo zcela eliminuje funkce odvodňovacích systémů v minulosti budovaných nejen v zemědělské krajině a zvyšuje tak objem vody zadržené v krajině. Pro eliminaci funkčnosti odvodnění jsou využívána opatření dle způsobu a míry odvodnění dané lokality. Řešeny mohou být hlavní odvodňovací zařízení např. odtrubnění, úprava směrových a výškových poměrů, např. kompletní zásyp nebo zásyp v úsecích se zavázáním do břehů, převody a regulace, zaslepení přivedených hlavníků z podrobného odvodňovacího zařízení – dále jen „POZ“ – apod.) anebo samotné POZ (např. zrušení úseku potrubí, omezení odtoku, převody vod, změna vyústění do recipientu a na pramenních jímkách, např. zrušení jímky, regulace odtoku apod.).

V případě znalosti přesné lokalizace drenážních per v rámci drenážní sítě může být realizováno liniové vykopání trubek, většinou je ale eliminace trubního odvodnění řešena hustým sledem příčných přerušujících překopů následně zasypaných a hutněných jílem nebo jinou zeminou s dostatečnou příměsí jílu pro účinné zadržení vody. Při zjištění drenážního pera jsou trubky na obě strany do určité vzdálenosti vybagrovány a výkop rovněž zasypan a zhutněn jílovitým materiálem.

Doporučujeme pořídit detailní fotodokumentaci a podrobné zápisy do stavebního deníku během řešení klíčových míst v rámci podpovrchového odvodnění, kdy budou podzemní odvodňovací zařízení odkrytá před opětovným zasypáním.

V zásadě by měla být využívána veškerá zemina získaná v rámci lokality. Zejména pro závěrečné zasypání se doporučuje využití zeminy z místních zdrojů a v atypických lokalitách např. rašeliništích, okolní rašeliny.

⁸ KULHAVÝ Z., FUČÍK P., TLAPÁKOVÁ L., 2013: Pracovní postupy eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině. Certifikovaná metodická příručka pro žadatele OPŽP, MŽP, VÚMOP v.v.i., 28+79 s.

Liniové vykopávání drenážních trubek je náročné, zejména nalezení všech drenáží téměř nemožné, a tak násilné překopání území by bylo nežádoucí. Tímto způsobem provedená výkopová rýha může navíc i po zahutnění nevhodně působit jako preferenční cesta pro vodu. Přesnou polohu drenáží není ve většině případů možné předem zcela přesně určit. Vhodnost (ne)realizace jílových clon či jiných prvků k eliminaci funkčnosti odvodnění v konkrétních místech na dané lokalitě či jejich posun v průběhu realizace projektu bude na posouzení technického a autorského dozoru projektu a konzultacích s projektovými manažery. Úspěšné znefunkčnění drenážního systému v lokalitě a návrat přirozeného nebo alespoň přírodě blízkého vodního režimu lokality je předpokladem pro další kroky v ochraně a managementu daného území.

D.1.2 Opatření 1.3.2 Zpracování studií a plánů (studie systémů sídelní zeleně, územní studie krajiny, plán územního systému ekologické stability)

D.1.2.1 Aktivita 1.3.2.1 Zpracování studií a plánů

- a1) Podaktivita: 1.3.2.1.1.095_06 Zpracování studie systémů sídelní zeleně, ZMV 06 Studie a plány
- a2) Podaktivita: 1.3.2.1.2.095_06 Zpracování územní studie krajiny, ZMV 06 Studie a plány
- a3) Podaktivita: 1.3.2.1.3.095_06 Zpracování plánu ÚSES, ZMV 06 Studie a plány

Společné evropské indikátory

RCO 27 - Vnitrostátní a dílčí vnitrostátní strategie zaměřené na přizpůsobování se změnám klimatu (strategie)

Indikátor aktivující úhradu

- 06_1 Plocha území, pro které je dokumentace nebo plán zpracován (ha)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem pořízení územních studií či plánů ÚSES je vytvořit odborný komplexní dokument umožňující koncepční multioborový přístup k řešení krajiny a urbanizovaných ploch. Účelem je vytvořit základní podklad pro plánovací a rozhodovací činnost v krajině a sídlech.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- plány ÚSES (mimo území CHKO a NP a jejich OP),
- studie systému sídelní zeleně (územní studie),
- územní studie krajiny.

Popis typového projektu

Podstatou zpracování územních studií / plánů jsou přípravné práce, jako je studium a vypracování rešerše na základě již existujících územně analytických podkladů (dále jen „ÚPD“) pro celé území obce s rozšířenou působností resp. u studií systému sídelní zeleně pro území sídla nebo jeho části; komplexní pozemkové změny, generelu apod.) v řešeném území, ale i územích sousedících pro zajištění návaznosti navrhovaných opatření. Tyto informace je nutné doplnit terénním šetřením. Na základě těchto informací zhotovitel zpracuje textovou část a mapové výstupy. Prvotní verze je projednána s místními úřady a představena široké veřejnosti, poté je návrh územní studie / plánu upraven (vzejdou-li od veřejnosti zásadní podněty, které mohou nezanedbatelně zvýšit kvalitu navržených opatření, případně pomohou odstranit některé rozpory se skutečným využitím řešeného území). Návrh územních studií / plánů je prodiskutován s dotčenými orgány státní správy a samosprávy a případné námítky jsou vypořádány. Výsledkem je konečná verze územní studie / plánu, obsahující textovou a grafickou část, jenž je následně předána zadavateli a vložena na stránky města / obce a do databáze územně plánovacích činností.

Zpracovatelem může být pouze odborná osoba s autorizací České komory architektů splňující metodické pokyny a standard. Před započítím prací musí být zpracovatel obeznámen s příslušnými metodikami pro daná opatření, které jsou součástí specifických dokumentů výzev.

D.2 Specifický cíl 1.6 Posilování ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury, a to i v městských oblastech, a snižování všech forem znečištění
Téma: Biodiverzita

D.2.1 Opatření 1.6.1 Podpora přírodních stanovišť a druhů a péče o nejcennější části přírody a krajiny

D.2.1.1 Aktivita 1.6.1.1 Péče o přírodní stanoviště a druhy, opatření na podporu ohrožených druhů

Podpora je zaměřena na:

- přírodní stanoviště a druhy - jedná se o přírodní stanoviště a druhy v zájmu Společenství podle Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Směrnice o stanovištích) a druhy ptáků chráněné Směrnicí Evr. parlamentu a Rady 2009/147/ES (Směrnice o ptácích),
- ohrožené druhy - jedná se o druhy z kategorie CR, EN, VU podle Červených seznamů ČR.

a) Podaktivita: 1.6.1.1.1.090_05 Péče o nelesní stanoviště (např. travinné ekosystémy, vřesoviště, rákosiny apod.), ZMV 05 Travinné ekosystémy

Společné evropské indikátory

RCO 36 - Zelená infrastruktura podpořená pro jiné účely než přizpůsobování se změnám klimatu (ha)

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátory aktivující úhradu

- 05_1 Plocha sečených porostů (ha)
- 05_2 Plocha pasených porostů (ha)
- 05_3 Plocha s vyhrabanou stařinou (ha)
- 05_4 Plocha s odstraněnými nevhodnými dřevinami/odstraněného náletu/nárostu (ha)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu jsou managementová opatření realizována za účelem tvorby či obnovy přírodních stanovišť či stanovišť ohrožených druhů vázaných na travinné ekosystémy, vřesoviště, rákosiny apod.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- sečení
- pastva
- vyhrabávání stařiny
- odstranění nevhodných dřevin (odstranění náletových/nárostových dřevin o průměru kmene na řezné ploše do 10 cm)

Popis typového projektu

Péče o travní porosty je důležitá pro zachování či zvýšení biodiverzity, zachování přírodě blízkých ekosystémů, jejich botanické skladby a zachování charakteru krajiny. Sečením, pastvou a odstraněním nevhodných dřevin se zachovává bezlesá a cenná travinná biotopy.

Způsob a termín seče ovlivňuje nejen diverzitu rostlin, ale také živočichy žijící v travních porostech. Sečení travní plochy by mělo proběhnout ideálně několikrát za rok v závislosti na ekologických podmínkách na konkrétní lokalitě, typu travního porostu a srážkovém úhrnu. Technologii seče je potřeba zvolit na základě podmínek dané lokality (např. na suchých a rovinatých lokalitách se stabilnějším povrchem - seč těžkou mechanizací či lehkou mechanizací; na lokalitách s narušeným povrchem a vysokou vlhkostí půdy a lokalitách ve svazích se sklonem nad 12° - seč speciální pásovou sekačkou s nízkým tlakem na půdu, seč ručně vedenou sekačkou, seč křovinořezem, seč kosou). Posečená travní hmota musí být odklizená do 2 týdnů po posečení, jinak dochází k odumírání překrytých rostlin.

Pro pastvu by se měl volit druh zvířat podle situace a potřeb na jednotlivých lokalitách (druhovému složení porostu, povolené zatížení pastviny), stejně tak jako způsob pastvy. Možností pastvy je více např. pastva kontinuální, rotační, jednorázová, pastva pomocí pasteveckých psů. Pro pastvu je potřeba zajistit technické zařízení zabraňující volnému pohybu pasených zvířat mimo vyhrazenou část pastviny, oplocení (pevné nebo mobilní). Po pastvě vznikají nedopasky, které se, pokud se nejedná o druhy invazní, mohou ponechat.

Odumřelé části rostlin, které se hromadí na povrchu půdy, vytvářejí stařinu. Ta ve větším množství brání růstu rostlin nových. Pro podporu biodiverzity travních ekosystémů je tedy vhodné stařinu odstranit. Vyhrabání stařiny lze uskutečnit pomocí hrábí (na lokalitách s výskytem významných druhů bezobratlých), mechanizace (brány na vláčení a shrnovače k ručně vedené sekačce, obraceče a shrnovače za traktor; na rozměrnějších plochách a tam, kde je vhodné podpořit narušení drnu a potlačit mechové patro) či ručně pomocí vidlí (lokality citlivé na zatížení). Po sběru travní hmoty je nezbytné její následné odstranění. Při likvidaci travní hmoty na lokalitě nesmí dojít k degradaci biotopu ani k zbytečnému ohrožení živočichů.

Odstranění nevhodných dřevin provádíme mechanizací zvolenou podle průměru kmene náletových dřevin/výmladků (křovinořezem – dřeviny menšího vzrůstu a menšího průměru kmene, pilou elektrickou/ruční – dřeviny většího vzrůstu a většího průměru kmene). Po vykácení dřevin je nezbytné odstranění klestu. Pro zajištění biotopu je dle druhu odstraňovaných dřevin vhodná následná údržba plochy, aby se zabránilo zmlazení či opětovnému rozšíření dřevin (sečí nebo pastvou). U invazních druhů a druhů, které se vyznačují kořenovou a pařezovou výmladností (např. akát), je vhodné kombinovat mechanické metody s aplikací herbicidů.

V případě nastavení etap u realizace pastvy či seče se doporučuje informovat projektového manažera okamžitě po provedení každé samostatné činnosti z důvodu možnosti provedení průběžné kontroly.

b) Podaktivita: 1.6.1.1.100_01 Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na tůně, ZMV 01 Tůně

Společné evropské indikátory

RCO 36 - Zelená infrastruktura podpořená pro jiné účely než přizpůsobování se změnám klimatu (ha)

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátor aktivující úhradu

- 01_1 Plocha vytvořených/obnovených vodních prvků u tůní (m²)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu je vytváření a obnova tůní a mokřadů realizovaných za účelem tvorby či obnovy přírodních stanovišť či stanovišť ohrožených druhů vázaných na vodní ekosystémy.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- vyhloubení tůní ve stávajícím terénu,
- svahování břehů a vytvoření výškově členitého dna tůní,
- vytvoření pozvolného přechodu mezi vodním a suchozemským prostředím (litorálních pásem) fungujícího za variabilních hydrologických podmínek (vodních stavů).

Popis typového projektu je k dispozici v kapitole D.1.1.1.

c) Podaktivita: 1.6.1.1.1.070_02 Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na malé vodní nádrže (MVN), ZMV 02 MVN

Tato aktivita je určena pro tvorbu či obnovu malých vodních nádrží ležících celou svou plochou v biocentru ÚSES.

Společné evropské indikátory

RCO 36 - Zelená infrastruktura podpořená pro jiné účely než přizpůsobování se změnám klimatu (ha)

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátory aktivující úhradu

- 02_1 Plocha vytvořených/obnovených vodních prvků při Hn u MVN (m²)
- 02_2 Objem odtěženého sedimentu (m³)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu je vytváření a obnova přírodních stanovišť či stanovišť ohrožených druhů vázaných na malé vodní nádrže v biocentrech ÚSES, které neslouží k chovu ryb nebo slouží jenom k takovému chovu ryb, který neoslabí její ekologické funkce.

V rámci této podaktivity bude podpořeno⁹:

- obnova nebo zásadní rekonstrukce technických objektů MVN v biocentrech,
- úprava či obnova břehů a dna MVN v biocentrech, včetně tvarování litorálních pásem,
- výstavba nových MVN v biocentrech,
- odbahnění stávajících MVN v biocentrech.

⁹ V případě komplexní (zásadní) rekonstrukce malé vodní nádrže nelze minimálně po dobu udržitelnosti projektu poskytnout další finanční prostředky na komplexní (zásadní) rekonstrukci dříve podpořené malé vodní nádrže.

Lze podpořit pouze:

- vytváření a obnovu malých vodních nádrží, které neslouží k chovu ryb nebo slouží jenom k takovému chovu ryb, který neoslabí její ekologické funkce.
- komplexní (zásadní) rekonstrukci malých vodních nádrží. Jedná se o obnovu malé vodní nádrže, jejíž stav je natolik nevyhovující či havarijní, že neumožňuje, nebo ohrožuje existenci biotopu a adekvátní zadržetí vody v krajině. Vždy jsou řešeny technické objekty malé vodní nádrže (hráz, výpustné zařízení, bezpečnostní přeliv, popř. sdružený objekt), jejich výměna nebo obnova vyžaduje významný zásah do konstrukce hráze. Součástí komplexní rekonstrukce je také odbahnění. Po realizaci je nádrž plně funkční z hlediska vodohospodářského, bezpečnostního a dlouhodobě je schopna zajišťovat všechny požadované ekosystémové funkce.

Popis typového projektu je k dispozici v kapitole D.1.1.1.

d) Podaktivita: 1.6.1.1.100_03 Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na rašeliniště, ZMV 03 Rašeliniště

Společné evropské indikátory

RCO 36 - Zelená infrastruktura podpořená pro jiné účely než přizpůsobování se změnám klimatu (ha)

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátor aktivující úhradu

- 03_1 Počet přehrážek (ks)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu je obnova rašelinišť a zvodnělých ploch formou přehrážek, realizovaných za účelem tvorby či obnovy přírodních stanovišť či stanovišť ohrožených druhů vázaných na rašeliniště.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- obnova rašelinišť a zvodnělých ploch formou přehrážek

Doporučujeme pořídit detailní fotodokumentaci a podrobné zápisy do stavebního deníku v době, kdy budou přehrážky odkryté před opětovným zasypáním.

Popis typového projektu

Rašeliniště a zvodnělé plochy jsou významné svou schopností tlumit dopady klimatické změny, zejména zadržením velkého množství uhlíku a vody v krajině. Tyto mokřadní biotopy v nezastupitelné míře posilují ekologickou stabilitu a zvyšují biologickou rozmanitost území. Přehrážky na korytech odvodňovacích kanálů, zajistí obnovení vodního režimu, obnovu přirozeného biotopu a nastartování přirozených procesů vývoje rašeliniště s veškerou charakteristickou biotou.

Nejdříve je nutné zdokumentovat aktuální stav drenážních příkopů pomocí geodetického zaměření. Přehrážky jsou prostorově umístěny a provedeny tak, aby bylo umožněno dosažení cílové hladiny vody. Stavba může vyžadovat zásah do vzrostlé zeleně v rozsahu odstranění porostů a vytrhání pařezů přímo zabírajících výstavbě přehrážek. Materiálem na stavbu přehrážek je dřevo zbavené kůry, geotextilie a hřebíky.

Pro přehrážky se vytvoří zavazovací rýhy v obou březích drenážních kanálů. Zavázání do terénu je minimálně 0,5 m. Na základě požadavků na stabilitu objektů lze zvolit jednoduchou nebo složitou přehrážku (dvojitá hradící stěna, perodrážka atd.), která je často zasypávána zeminou či rašelinou z okolí pro efektivnější zachycení odtékající vody. Budování jednotlivých přehrážek postupuje od horních úseků po proudu odtékající vody. Montáž jedné přehrážky trvá průměrně 1 den. Stavební práce musí být prováděny za vhodných hydrologických a klimatických podmínek – optimálně při nízké hladině podzemní vody. S ohledem na nízkou únosnost povrchu podmáčených ploch se využívá lehká technika (doporučuje se do 1,5 t), v silně zamokřených částech je práce v terénu prováděna ručně. Jsou-li v řešených úsecích kanálu přítomny zvláště chráněné druhy, bude proveden transfer těchto druhů na vhodnější nenarušená místa na lokalitě nebo budou přehrážky posunuty a instalovány takovým způsobem, aby nedošlo k likvidaci místních populací těchto druhů.

e) Podaktivita: 1.6.1.1.100_04 Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na vodní toky a jejich nivy (revitalizace a renaturace), slepá ramena, ZMV 04 Revitalizace toků, rušení odvodňovacích zařízení

Společné evropské indikátory

RCO 36 - Zelená infrastruktura podpořená pro jiné účely než přizpůsobování se změnám klimatu (ha)

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátory aktivující úhradu

- 04_1 Plocha koryta vodního toku s realizovanými revitalizačními nebo řízenými renaturačními opatřeními (m²)
- 04_2 Plocha říčního ramene s realizovanými revitalizačními opatřeními (m²)
- 04_4 Plocha terénních sníženin v nivě (m²)
- 04_5 Délka koryta vodního toku s realizovanými revitalizačními nebo řízenými renaturačními opatřeními od počátku po konec úpravy (m)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu je revitalizace či renaturace vodních toků a jejich niv realizovaných za účelem péče o vodní ekosystémy, včetně tvorby či obnovy přírodních stanovišť či stanovišť ohrožených druhů vázaných na dané biotopy.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- vytváření a obnova přírodě blízkých koryt vodních toků (přiměřeně kapacitních, tvarově a hloubkově pestrých) zahrnující eventuální odstranění dřívějších nevhodných úprav (opevnění dna a břehů, ohrazování, příčných překážek), a to včetně zakládání nových břehových porostů nebo rekonstrukce břehových porostů podél toku i v přilehlé nivě, při respektování přístupů ochrany území před povodněmi,

- obnova říčních ramen v nivě vodního toku,
- podpurná opatření na vodním toku a v nivě umožňující přirozené korytotvorné procesy v delším časovém horizontu bez nutnosti plošně rozsáhlých investičních úprav, zejména:
 - vytváření a obnova prvků posilující druhovou diverzitu vodních a na vodu vázaných organismů,
 - terénní úpravy koryta (dna) a břehů včetně pomístních zásahů umožňující proces renaturace vodního toku a nivy.

Popis typového projektu je k dispozici v kapitole D.1.1.1.

f) Podaktivita: 1.6.1.1.1.090_07 Péče o biotopy ohrožených druhů vázaných na dřeviny rostoucí mimo les - vegetační prvky, ZMV 07 Vegetační krajinné prvky

Společné evropské indikátory

RCO 36 - Zelená infrastruktura podpořená pro jiné účely než přizpůsobování se změnám klimatu (ha)

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátory aktivující úhradu

- 07_1 Plocha ošetřených keřů v zápoji (m²)
- 07_2 Plocha zatravnění/založeného trávníku (m²)
- 07_3 Počet vysazených stromů v sídle (ks)
- 07_4 Počet vysazených stromů mimo sídlo (ks)
- 07_5 Počet vysazených keřů (ks)
- 07_6 Počet ošetřených stromů (ks)
- 07_7 Počet ošetřených keřů (ks)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu jsou výsadby geograficky původních dřevin a následná péče, ošetření dřevin, či založení travobylinných společenstev. Nové prvky nebo obnova stávajících prvků posílí biotopy ohrožených druhů vázaných na dřeviny rostoucí mimo les.

V rámci této aktivity bude podpořeno:

- založení a/nebo obnova vegetačních krajinných prvků – stromořadí, solitérní stromy, travobylinné porosty,
- založení a obnova krajnotvorných (extenzivních) sadů.

Popis typového projektu je k dispozici v kapitole D.1.1.2.

g) Podaktivita: 1.6.1.1.1.090_09 Specifická opatření (narušení drnu, stružkování, jezdce těžkou technikou, asanace kůrovcové hmoty, zviditelnění stěn), ZMV 09 Specifická opatření na podporu druhů a stanovišť

Společné evropské indikátory

RCO 36 - Zelená infrastruktura podpořená pro jiné účely než přizpůsobování se změnám klimatu (ha)

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátory aktivující úhradu

- 09_1 Plocha zviditelněné stěny (m²)
- 09_4 Plocha narušeného či strženého drnu (m²)
- 09_5 Plocha ošetřená pojezdem těžké mechanizace (ha)
- 09_6 Délka vytvořené stružky (m)
- 09_7 Objem ležících kmenů s oloupanou asanovanou kůrovcovou hmotou (m³)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projekt je pomocí specifických opatření (narušení drnu, stružkování, pojezdy těžkou technikou, asanace kůrovcové hmoty, zviditelnění stěn) zajistit péči, včetně tvorby či obnovy, o přírodní stanoviště či stanoviště ohrožených druhů.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- narušení a stržení drnu
- pojezdy těžkou mechanizací
- stružkování ploch ovlivněných vodou
- asanace kůrovcové hmoty - loupáním ležících kmenů
- opatření ke snižování mortality ptáků při srážce s transparentní či reflexní výplní

Popis typového projektu

Projekt na péči o chráněné území je zaměřen na zachování či obnovu přírodních stanovišť či stanovišť druhů, dále na opatření snižující zraňování a úhyn živočichů (ochrana ptáků pomocí zviditelnění stěn). Zlepšením přírodních stanovišť se zajistí jejich odolnost vůči klimatickým změnám a tato opatření přispějí k podpoře biodiverzity. Do péče o stanoviště patří narušení a stržení drnu, pojezdy mechanizací, stružkování ploch ovlivněných vodou a asanace kůrovcové hmoty.

Narušení travního drnu je důležitým typem zásahu, který podporuje konkurenčně slabé druhy, čímž dochází k udržování nebo zvyšování lokální biodiverzity. K narušení drnu lze využít ruční nářadí, zemědělské i nezemědělské stroje a vozidla. V případě využití těžké techniky a pojezdů těžké mechanizace dochází k silnému narušení povrchu půdy, kde mohou být i rozsáhlé plochy kompletně zbaveny vegetačního pokryvu. U plošně menších zásahů travní drn může zůstat na lokalitě. Větší zásahy je třeba realizovat mimo vegetační sezónu, v období od října do února (nižší polohy) nebo od října do března (střední a vyšší polohy), kdy rozsah zásahu v jednom roce by neměl překročit 1/3 plochy zájmového biotopu na dané lokalitě. V případě rozsáhlejších zásahů je nutné zeminu deponovat mimo cenné plochy nebo z lokality odvézt. Jako následná péče je vhodné sečení, pastva a výřez křovin.

Zviditelnění stěn pomocí polepů je velmi účinná metoda snižující zraňování a úhyn ptáků. Prakticky všechny prosklené plochy mohou být ptákům nebezpečné, nejvíce se to však týká zrcadlicí (reflexní) výplně a čiré (transparentní) výplně. Vhodnost rozmístění a typu polepů je závislá na několika faktorech, např. velikost polepované plochy, umístění plochy v terénu (rozmístění stromů a dalších prvků v krajině) atd. Jako polepy slouží samolepicí fólie či UV nálepky různých tvarů, které musí být umístěny maximálně 10 cm od sebe a z vnější strany budovy. Často jsou polepy ve tvaru dravců, ale stačí i polepy pruhů apod. V rámci udržitelnosti by měl žadatel zajistit náhradu zničených / nevyhovujících polepů za nové.

Asanace kůrovcové hmoty se provádí jednodužnou motorovou pilou, harvestorem, pokácením, popř. odříznutím vývratu od kořenového balu s odvětvením. Odkornění se provádí ručními loupáky, ručními frézami, v případě harvestoru se k odkornění používá odkornovací hlavice. V případě asanace ležících kmenů musí být odříznutý a odvětvený kmen zbaven kůry a lýka na celém povrchu, na kmeni nesmí zůstat zbytky lýka s požerky a vývojovými stádii lýkožrouta. V případě, že odkornění probíhá ručními loupáky v době dokončeného vývoje brouka, je nutné odkorněnou hmotu zlikvidovat (je možné odkornění provádět na plachtách). Po skončení opatření je plocha ponechána bez přítomnosti zjevně napadených stromů lýkožroutem smrkovým a jeho vývojovými stádii.

h) Podaktivita 1.6.1.1.2.100_09 Předcházení, minimalizace a náprava škod způsobených vybranými zvláště chráněnými druhy živočichů, ZMV 09 Specifická opatření na podporu druhů a stanovišť

Společné evropské indikátory

RCO 36 - Zelená infrastruktura podpořená pro jiné účely než přizpůsobování se změnám klimatu (ha)

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátory aktivující úhradu

- 09_2 Délka zajištěného oplocení/košáru jako preventivní opatření před škodami ZCHD (m)
- 09_3 Počet pořízených pasteveckých psů (ks)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem je realizace preventivních opatření za účelem ochrany hospodářských zvířat a zmírnování přímých škod způsobených vybranými zvláště chráněnými druhy na chovech hospodářských zvířat. Tato opatření přispějí k podpoře biodiverzity.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- preventivní opatření na ochranu hospodářských zvířat před útoky velkých šelem

- **Pro podání žádosti je minimální počet chovaných zvířat stanoven na 5 kusů.**
- **Z velkých šelem se jedná o vlka obecného a medvěda hnědého, opatření proti útokům rysa ostrovida je možné realizovat pouze v oblastech opakovaného výskytu vlka obecného ([mapa](#) - vrstva výskyt vlka obecného – opakovaný výskyt vlka obecného dle ND OP) a se shodnými parametry oplocení.**
- **Projekt musí být navržen s ohledem na zachování prostupnosti krajiny a se zohledněním zachování funkce biotopu velkých savců (viz Metodika AOPK ČR Ochrana biotopu vybraných zvláště chráněných druhů v územním plánování - knihovna.nature.cz/files/30445, ([mapa](#) – Biotop zvláště chráněných druhů velkých savců, tematická úloha – Podklady pro externí žádosti.**

Popis typového projektu

Projekt je zaměřen na preventivní opatření (viz [mapa](#)¹⁰) na ochranu hospodářských zvířat před útoky velkých šelem: Jako preventivní opatření lze realizovat, technické zabezpečení či prostředky, které šelmám útok znemožní, nebo je odradí (oplocení, košáry, plašiče), vhodné je také střežení stád pasteveckým psem.

- Oplocení: Dostatečně efektivní oplocení zamezuje vniknutí velkých šelem na pastviny.

¹⁰ <https://aopkcr.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=46161fb16e604c16b03d097cbeaff2cf%20>

Popis provádění:

Pevné oplocení – plocha pro stavbu pevného oplocení se nejdříve musí posekat a vyčistit od keřů a dřevin (cca 2 metry široký pás). Následně se vykopou dostatečně hluboké díry s vhodným rozstupem pro instalaci kůlů. Po instalaci kůlů se mezi nimi natáhne a připevní buď pletivo, nebo několik řad vodivých drátů na izolátorech. V případě budování pevného oplocení z pletiva se pro větší účinnost instaluje jako ochrana proti podhrabání také vodivý drát či položené pletivo a proti přezení to může být vodivý drát, či optické bariéry (páska/lanko nad ohradníkem, zradidla). Při obnově stávajícího pevného oplocení se pouze doplní vodiče s izolátory do podoby víceřadého oplocení s elektrickým ohradníkem nebo přidáním el. vodičů nad stávající oplocení nebo jako ochranu proti podhrabání. Vodivé části oplocení musí být napojeny na zdroj elektrické energie.

Mobilní oplocení – místo, kam se bude instalovat mobilní oplocení, musí být nejdříve posečeno, aby se zabránilo ztrátě napětí ve vodičích. Nejdříve se instalují plastové tyčky a na ně se následně upínají vodivé sítě, víceřadé přenosné pletivo či několik řad vodivých drátů.

V případě ochrany včelích úlů před útoky medvěda spočívá ochrana v instalaci elektrického ohradníku či připevnění klece.

- Košár: Košár je vyhrazený zabezpečený prostor různé podoby, do kterého jsou zvířata zaháněna zpravidla na noc. Pevné košáry se staví na suchém místě v blízkosti příbytku či farmových staveb, mobilní košár je vhodný při volném způsobu pastvy nebo uprostřed mezi pastvinami tak, aby bylo možné stádo na noc do košáru přemístit.

Popis provádění:

Pevný košár - na dřevěné nebo kovové kůly je připevněno drátěné uzlové nebo bodované pletivo, pevná kovová síť či různé panely z kovu nebo dřeva. Může se jednat o krytý přístřešek nebo zděnou či dřevěnou budovu. U pevného košáru je třeba provést opatření proti podhrabání (betonový základ, kamenný zához, kulatina po obvodu apod.) a přidat minimálně jeden elektrický vodič nad stěnou košáru.

Mobilní košár - konstrukce košáru je rozkládací nebo je umístěna na kolech umožňujících převoz. Konstrukce je dřevěná nebo kovová, může jít o dílce optimálně 4–5 m dlouhé s výškou minimálně 120 cm. Na konstrukci je instalováno uzlové pletivo, pevná železná síť, ohradní panel z kovu, dřevěné oplocení nebo dřevěné stěny. Popřípadě je košár sestaven z celokovových nebo celodřevěných panelů. U tohoto typu košáru je nezbytné ve vzdálenosti 10 m před košár předsadit el. vodivou síť a do vzniklého prostoru mezi košárem a el. vodivou sítí umístit alespoň jednoho pasteveckého psa nebo různé plašiče automaticky spouštěné při pohybu uvnitř meziprostoru s dosahem i několik metrů vně tohoto prostoru.

- Pastevecký pes: Úkolem pasteveckého psa je stádo střežit před útoky šelem. Psi pracují samostatně na základě rané socializace se stádem (od dvou měsíců věku) a na základě vrozených vloh.

D.2.1.2 Aktivita 1.6.1.2 Péče o chráněná území (přírodní dědictví)

- a1) Podaktivita: 1.6.1.2.1.090_05 Péče o nelesní stanoviště (např. travinné ekosystémy, vřesoviště, rákosiny apod.), ZMV 05 Travinné ekosystémy**
- a2) Podaktivita: 1.6.1.2.1.100_05 Péče o nelesní stanoviště (např. travinné ekosystémy, vřesoviště, rákosiny apod.) (kraje), ZMV 05 Travinné ekosystémy**

Společné evropské indikátory

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátory aktivující úhradu

- 05_1 Plocha sečených porostů (ha)
- 05_2 Plocha pasených porostů (ha)
- 05_3 Plocha s vyhrabanou stařinou (ha)
- 05_4 Plocha s odstraněnými nevhodnými dřevinami/odstraněného náletu/nárostu (ha)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu je realizace managementových opatření za účelem zlepšení či zajištění stavu předmětů ochrany chráněných území.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- sečení
- pastva
- vyhrabávání stařiny
- odstranění nevhodných dřevin (odstranění náletových/nárostových dřevin o průměru kmene na řezné ploše do 10 cm)

Popis typového projektu je k dispozici v kapitole D.2.1.1.

b) Podaktivita: 1.6.1.2.1.100_01 Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na tůně, ZMV 01 Tůně

Společné evropské indikátory

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátor aktivující úhradu

- 01_1 Plocha vytvořených/obnovených vodních prvků u tůní (m²)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu je tvorba a obnova tůní a mokřadů realizovaných za účelem péče o vodní ekosystémy, včetně tvorby či obnovy přírodních stanovišť a stanovišť druhů s cílem zlepšení či zajištění stavu předmětů ochrany chráněných území.

Lze podpořit pouze:

- vytváření a obnovu malých vodních nádrží, které neslouží k chovu ryb nebo slouží jenom k takovému chovu ryb, který neoslábí její ekologické funkce.
- komplexní (zásadní) rekonstrukci malých vodních nádrží. Jedná se o obnovu malé vodní nádrže, jejíž stav je natolik nevyhovující či havarijní, že neumožňuje, nebo ohrožuje existenci biotopu a adekvátní zadržení vody v krajině. Vždy jsou řešeny technické objekty malé vodní nádrže (hráz, výpustné zařízení, bezpečnostní přeliv, popř. sdružený objekt), jejich výměna nebo obnova vyžaduje významný zásah do konstrukce hráze. Součástí komplexní rekonstrukce je také odbahnění. Po realizaci je nádrž plně funkční z hlediska vodohospodářského, bezpečnostního a dlouhodobě je schopna zajišťovat všechny požadované ekosystémové funkce.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- vyhloubení tůní ve stávajícím terénu,
- svahování břehů a vytvoření výškově členitého dna tůní,
- vytvoření pozvolného přechodu mezi vodním a suchozemským prostředím (litorálních pásem) fungujícího za variabilních hydrologických podmínek (vodních stavů).

Popis typového projektu je k dispozici v kapitole D.1.1.1.

- c1) **Podaktivita: 1.6.1.2.1.085_02 Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na malé vodní nádrže (MVN), ZMV 02 MVN**
- c2) **Podaktivita: 1.6.1.2.1.100_02 Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na malé vodní nádrže (MVN) (kraje), ZMV 02 MVN**

Společné evropské indikátory

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátory aktivující úhradu

- 02_1 Plocha vytvořených/obnovených vodních prvků při Hn u MVN (m²)
- 02_2 Objem odtěženého sedimentu (m³)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu je tvorba a obnova malých vodních nádrží realizovaných za účelem péče o vodní ekosystémy, včetně tvorby či obnovy přírodních stanovišť a stanovišť druhů s cílem zlepšení či zajištění stavu předmětů ochrany chráněných území.

V rámci této podaktivity bude podpořeno¹¹:

- obnova nebo zásadní rekonstrukce technických objektů MVN,
- úprava či obnova břehů a dna MVN včetně tvarování litorálních pásem,
- výstavba nových MVN,
- odbahnění stávajících MVN.

Popis typového projektu je k dispozici v kapitole D.1.1.1.

- d) **Podaktivita: 1.6.1.2.1.100_03 Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na rašeliniště, ZMV 03 Rašeliniště**

Společné evropské indikátory

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátor aktivující úhradu

- 03_1 Počet přehrážek (ks)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu je obnova rašelinišť a zvodnělých ploch formou přehrážek realizovaných za účelem péče o vodní ekosystémy, včetně tvorby či obnovy přírodních stanovišť a stanovišť druhů s cílem zlepšení či zajištění stavu předmětů ochrany chráněných území.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- obnova rašelinišť a zvodnělých ploch formou přehrážek

Popis typového projektu je k dispozici v kapitole D.2.1.1.

¹¹ V případě komplexní (zásadní) rekonstrukce malé vodní nádrže nelze minimálně po dobu udržitelnosti projektu poskytnout další finanční prostředky na komplexní (zásadní) rekonstrukci dříve podpořené malé vodní nádrže.

e) Podaktivita: 1.6.1.2.1.100_04 Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na vodní toky a jejich nivy (revitalizace a renaturace), slepá ramena, ZMV 04 Revitalizace toků, rušení odvodňovacích zařízení

Společné evropské indikátory

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátory aktivující úhradu

- 04_1 Plocha koryta vodního toku s realizovanými revitalizačními nebo řízenými renaturačními opatřeními (m²)
- 04_2 Plocha říčního ramene s realizovanými revitalizačními opatřeními (m²)
- 04_4 Plocha terénních sníženin v nivě (m²)
- 04_5 Délka koryta vodního toku s realizovanými revitalizačními nebo řízenými renaturačními opatřeními od počátku po konec úpravy (m)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu je revitalizace a renaturace vodních toků a jejich niv realizovaných za účelem péče o vodní ekosystémy, včetně tvorby či obnovy přírodních stanovišť a stanovišť druhů s cílem zlepšení či zajištění stavu předmětů ochrany chráněných území.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- vytváření a obnova přírodě blízkých koryt vodních toků (přiměřeně kapacitních, tvarově a hloubkově pestrých) zahrnující eventuální odstranění dřívějších nevhodných úprav (opevnění dna a břehů, ohrazování, příčných překážek), a to včetně zakládání nových břehových porostů nebo rekonstrukce břehových porostů podél toku i v přilehlé nivě, při respektování přístupů ochrany území před povodněmi,
- obnova říčních ramen v nivě vodního toku,
- podpůrná opatření na vodním toku a v nivě umožňující přirozené korytotvorné procesy v delším časovém horizontu bez nutnosti plošně rozsáhlých investičních úprav, zejména:
 - vytváření a obnova prvků posilující druhovou diverzitu vodních a na vodu vázaných organismů,
- terénní úpravy koryta (dna) a břehů včetně pomístních zásahů umožňující proces renaturace vodního toku a nivy.

Popis typového projektu je k dispozici v kapitole D.1.1.1.

f1) Podaktivita: 1.6.1.2.1.090_07 Péče o předměty ochrany vázané na dřeviny rostoucí mimo les - vegetační prvky, ZMV 07 Vegetační krajinné prvky

f2) Podaktivita: 1.6.1.2.1.100_07 Péče o předměty ochrany vázané na dřeviny rostoucí mimo les - vegetační prvky (kraje), ZMV 07 Vegetační krajinné prvky

Společné evropské indikátory

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátory aktivující úhradu

- 07_1 Plocha ošetřených keřů v zápoji (m²)
- 07_2 Plocha zatravnění/založeného trávníku (m²)

- 07_3 Počet vysazených stromů v sídle (ks)
- 07_4 Počet vysazených stromů mimo sídlo (ks)
- 07_5 Počet vysazených keřů (ks)
- 07_6 Počet ošetřených stromů (ks)
- 07_7 Počet ošetřených keřů (ks)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu je výsadba či ošetření dřevin a obnova trávníků realizovaných za účelem péče o předměty ochrany vázané na dřeviny rostoucí mimo les.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- založení a/nebo obnova vegetačních krajinných prvků – stromořadí, solitérní stromy, travobylinné porosty,
- založení a obnova krajinných (extenzivních) sadů.

Popis typového projektu je k dispozici v kapitole D.1.1.2.

g1) Podaktivita: 1.6.1.2.1.090_09 Specifická opatření (narušení drnu, stružkování, pojezdy těžkou technikou, asanace kůrovcové hmoty, zviditelnění stěn), ZMV 09 Specifická opatření na podporu druhů a stanovišť

g2) Podaktivita: 1.6.1.2.1.100_09 Specifická opatření (narušení drnu, stružkování, pojezdy těžkou technikou, asanace kůrovcové hmoty, zviditelnění stěn), (kraje), ZMV 09 Specifická opatření na podporu druhů a stanovišť

Společné evropské indikátory

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátory aktivující úhradu

- 09_1 Plocha zviditelněné stěny (m²)
- 09_4 Plocha narušeného či strženého drnu (m²)
- 09_5 Plocha ošetřená pojezdem těžké mechanizace (ha)
- 09_6 Délka vytvořené stružky (m)
- 09_7 Objem ležících kmenů s oloupanou asanovanou kůrovcovou hmotou (m³)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu jsou specifická opatření (narušení drnu, stružkování, pojezdy těžkou technikou, asanace kůrovcové hmoty, zviditelnění stěn) realizovaná za účelem péče o předměty ochrany.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- narušení a stržení drnu
- pojezdy těžkou mechanizací
- stružkování ploch ovlivněných vodou
- asanace kůrovcové hmoty - loupáním ležících kmenů
- opatření ke snižování mortality ptáků při srážce s transparentní či reflexní výplní

Popis typového projektu je k dispozici v kapitole D.2.1.1.

D.2.1.3 Aktivita 1.6.1.3 Omezení šíření invazních nepůvodních a expanzivních druhů

- a1) Podaktivita: 1.6.1.3.1.085_10 Omezení šíření invazních nepůvodních a expanzivních druhů, ZMV 10 Invazní rostliny a živočichové
a2) Podaktivita: 1.6.1.3.1.080_10 Omezení šíření invazních nepůvodních a expanzivních druhů - jmelí, ZMV 10 Invazní rostliny a živočichové

Společné evropské indikátory

RCO 36 - Zelená infrastruktura podpořená pro jiné účely než přizpůsobování se změnám klimatu (ha)

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátory aktivující úhradu

- 10_1 Plocha porostu likvidovaných invazivních rostlin (ha)
- 10_2 Počet dřevin zbavených jmelí (ks)
- 10_3 Počet likvidovaných invazivních savců (ks)
- 10_4 Počet zlikvidovaných dřevin injektáží (ks)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem je likvidace vybraných invazních druhů rostlin a živočichů a odstraňování expanzivního druhu jmelí bílého pravého (*Viscum album subsp. album*).

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- likvidace invazních druhů z Unijního seznamu dle zásad regulace:

<i>Heracleum mantegazzianum</i>	bolševník velkolepý
<i>Asclepias syriaca</i>	klejicha hedvábná
<i>Impatiens glandulifera</i>	netýkavka žláznatá
<i>Ailanthus altissima</i>	pajasan žláznatý
<i>Procyon lotor</i>	mýval severní
<i>Myocastor coypus</i>	nutrie říční
<i>Ondatra zibethicus</i>	ondatra pižmová
<i>Nyctereutes procynoides</i>	psík mývalovitý

- seznam vybraných invazních a expanzivních druhů:

<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	ambrozie peřenolistá
<i>Reynoutria spp.</i>	křídlatky
<i>Neovison vison</i>	norek americký
<i>Viscum album subsp. album</i>	jmelí bílé pravé

Popis typového projektu

Likvidace invazních druhů je důležitá pro snížení jejich dopadu na původní společenstva a zachování či zvýšení biodiverzity. Každé likvidaci musí předcházet zmapování výskytu zájmových druhů a ohrožených stanovišť.

ROSTLINY:

Důležité je porost likvidovat vždy celý a zásahy opakovat vícekrát, aby nedocházelo k jeho regeneraci z ponechaných jedinců. U druhů, které se vyznačují kořenovou a pařezovou výmladností (např. pajasan), je nutné kombinovat mechanické metody s aplikací herbicidů.

U seče/kosení je klíčové načasování zásahu; proběhne-li velmi brzy, rostliny stihnou zregenerovat a vytvořit semena, u pozdních zásahů jsou již často vytvořena klíčivá semena. Technologie seče je zvolena na základě podmínek dané lokality. Posekaná hmota musí být ihned odklizena.

Pastva musí být prováděna tak, aby byla zajištěna odpovídající délka a termín pastvy, velikost stáda a použítá hospodářská zvířata. Pastva musí být aplikována opakovaně několik let v závislosti na likvidovaném invazním druhu. Pastva musí být zahájena dříve než rostliny či výhonky zdřevnatí, vyrostou a vytvoří semena. Vzniklé nedopasky a okraje ploch musí být dodatečně a včas likvidovány jinými způsoby, např. posečeny (kosou/křovinořezem).

Vytrhávání lze použít jak u jednoletých druhů (netýkavky), tak u vytrvalých (bolševník) jako doplňkovou metodu. Během zásahu a při manipulaci s biomasou musí být zabráněno vytváření nových lokalit nevhodným postupem nakládání s rostlinným odpadem. Vytrhávání je na většině stanovišť metodou, která výrazně narušuje vegetaci. Proto je nezbytné zabránit opětovné kolonizaci nechtěnými druhy a provést rekultivaci a obnovu kompaktního travního drnu.

Aplikace herbicidů (včetně injektáže kmene) je v závislosti na druhu, proti kterému se zasahuje, nutné vhodně načasovat. Obecně je nutné herbicid aplikovat v době vegetativního růstu (do prvních mrazů), v bezvětří a za suchého počasí. Plošný postřik se používá pro rozsáhlé porosty (porosty křídlatek či bolševníku velkolepého). V biologicky hodnotných oblastech, na plochách se smíšenou vegetací, v blízkosti vodních ploch, ve zvláště chráněných územích a pro odstranění jednotlivých rostlin se provádí bodový postřik pomocí nástavců umožňujících přesný zásah rostlin. Nátěr na list je použitelný u méně rozsáhlých výskytů nepůvodních druhů. Nátěr herbicidu na řez je používán u zmlazujících dřevin a vytrvalých bylin s robustním kořenem či oddenkovým systémem (křídlatky, bolševník). Injektáž herbicidu do kmene (u pajasanu) musí být provedena ve vegetačním období, aby herbicid skrze navrtaný/naseknutý kmen strom zlikvidoval. Tato metoda je vhodná v nepřístupném terénu a na biologicky hodnotných lokalitách, kde hrozí riziko zasažení okolní vegetace herbicidem, nebo v okolí vodních zdrojů. Neefektivnější dobou realizace je červenec až srpen.

Aby bylo zabráněno vzniku nových lokalit invazních druhů, vyžaduje management opatrné nakládání s rostlinným odpadem a zeminou kontaminovanou oddenkou nebo semeny. Pro omezení transportu biomasy a možného roznosu semen a úlomků oddenků do okolí je možné shromažďovat vytrhané rostliny na igelitové plachtě a poté na tomto místě odstranit/postřikat případné regenerující rostliny herbicidem. Igelitovou plachtu je nutné před zimním obdobím odstranit. Možné je i využití odstraněné biomasy v bioplynových stanicích či průmyslových kompostárnách.

ŽIVOČICHOVÉ:

Jednotlivé metody eradikace invazních druhů živočichů jsou velmi komplexní a liší se druh od druhu. Dle zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů, smí invazní druhy usmrcovat myslivecká stráž. Mimo osídlené oblasti lze kromě odstřelu využít i selektivní usmrcující pasti a v osídlených oblastech pak selektivní živočichové pasti s následným šetrným usmrcením. Odchytné pasti by měly být denně kontrolovány v ranních hodinách tak, aby ostatní živočichové odchytní v průběhu noci byli co nejdříve vypuštěni a předešlo se tak jejich úhynu nebo zranění. Zastřelené či odchytnuté kusy se musí zlikvidovat v souladu s platnou legislativou.

JMELÍ:

Jmelí je vhodné likvidovat řezem napadených větví, což je neefektivnější při menším napadení koruny. Řez se provádí zpravidla na větvích vyšších řádů. Je veden co nejdále od krčku poloparazita. Cílem je odstranit orgány uložené pod kůrou stromu – haustoria. Při napadení větví nejnižších řádů lze trsy keřů z kosterní větve nebo hlavního kmene vyломit či odříznout. Likvidaci jmelí chemickou cestou (formou postřiku) lze použít v ojedinělých případech, kdy hrozí zásadní znehodnocení struktury koruny daného jedince řezem, tj. při napadení kosterních větví nebo kmene. Vzhledem k vysokým nárokům na podmínky v době aplikace postřiku, není tato metoda vhodná pro plošné využití. V případě silně napadeného jedince je nejlepší daný strom pokácet

D.2.1.4 Aktivita 1.6.1.5 Návštěvnická infrastruktura sloužící k usměrnění návštěvníků v chráněných územích a zvýšení povědomí o problematice ochrany přírody

a) Podaktivita: 1.6.1.5.1.070_11 Návštěvnická infrastruktura sloužící k usměrnění návštěvníků v chráněných územích a zvýšení povědomí o problematice ochrany přírody, ZMV 11 Návštěvnická infrastruktura

Společné evropské indikátory

RCO 37 - Rozloha lokalit náležejících do sítě Natura 2000, na něž se vztahují ochranná a rekultivační opatření (ha)

Indikátory aktivující úhradu

- 11_1 Počet vybudovaných informačních a vzdělávacích prvků (ks)
- 11_2 Plocha vybudovaného chodníku/stezky (m²)
- 11_3 Délka budovaného zábradlí (m)
- 11_4 Počet prvků, které slouží k usměrnění návštěvníků na povrchu (ks)

Typy podporovaných projektů a aktivit

Cílem projektu jsou aktivity, které vedou k tvorbě prvků návštěvnické infrastruktury pro usměrnění návštěvníků chráněných území, omezení či předcházení negativních vlivů na předmět(y) ochrany a zlepšení informovanosti o cílech jejich ochrany.

V rámci této podaktivity bude podpořeno:

- budování chodníků a stezek, pozorovaten, informačních a interaktivních prvků, zábradlí, závor a telemetrických prvků v ZCHÚ (NP, CHKO, NPR, NPP, PR, PP) a v lokalitách soustavy Natura 2000, včetně rekonstrukce, obnovy, rozšíření nebo doplnění stávajících prvků.

Popis typového projektu

Návštěvnická infrastruktura patří mezi vhodné a osvědčené způsoby ochrany území, jak usměrňovat návštěvníky a budovat jejich pozitivní vztah k ochraně přírody. Budování stezek, chodníků, schodišť a dalších opatření jako jsou závory, zábradlí se stalo osvědčenou formou usměrňování návštěvníků na přírodně cenných lokalitách, tato opatření pomáhají eliminovat turistickou erozi, která v nejnavštěvovanějších lokalitách představuje často jeden z největších negativních vlivů.

Nejdříve se v terénu vytyčí trasa chodníku/stezky/schodů. Lokality jsou často vzdálené od přístupových cest, proto je častý ruční donos nebo použití malé stavební techniky. Povalový chodník se buduje především v podmáčených lokalitách, kde se na hranoly, které jsou instalovány na základových patkách nebo jsou položeny volně, přimontují dřevěná prkna. Povalový chodník může být doplněn jednostranným nebo oboustranným jednoduchým dřevěným zábradlím. Štětované chodníky se budují ručně z kamenů kladených na výšku do připraveného kamenného lože. Šířka chodníku je kolem 1 m. Budují se zejména v horských oblastech. Mlatové a štěrkové stezky se budují z několika vrstev kameniva různé frakce, které jsou zhutněny. Práce probíhají podle podmínek počasí, zpravidla několik týdnů až měsíců.

Stojany, informační panely a interaktivní prvky bývají nejviditelnější částí stezek. Jejich prostřednictvím lze komunikovat s návštěvníky, zaujmout je a informovat o fenoménech určitého místa a probudit jejich zájem o konkrétní lokality a pomoci jim pochopit důvody pro aktivní péči o tato území. Cílem je bezpečně provést návštěvníka nitrem chráněného území, ukázat mu co nejvíce úchvatných míst a zároveň nenásilně usměrnit jeho pohyb mimo nejcitlivější lokality, kde by zvýšená návštěvnost mohla znamenat ohrožení jedinečné přírody. Samotnému umístění infopanelu ve venkovním prostředí předchází zpracování grafického návrhu, tj. textové části a obrázkové návrhy nebo fotografie. Ten se natiskne na desku z odolných materiálů a připevní na stojan. Stojan je ukotven patkami do země, nejčastěji zhotoven z dřevěných hranolů a desek. Technické provedení a rozměry se odvíjí od návrhu v projektu.

Pozorovatelný umožňuje pozorovat živočišné druhy nacházející se na předmětných lokalitách a jsou vybaveny informačními prvky popisující dané místo. Pozorovatelná se buduje jako malá vyvýšená (cca 5 m) a zastřešená dřevostavba s otevřenými průhledy k pozorování, zábradlím a schodištěm. Rozměry se odvíjí od návrhu v projektové dokumentaci, nejčastěji kolem 4 x 4 m. Součástí pozorovatelných jsou infopanely.

E. Realizace projektu, publicita, udržitelnost a kontroly

E.1 Realizace projektu

Projekt je realizován podle schválené projektové dokumentace a dalších příloh žádosti o dotaci, nastavených hodnot indikátorů, harmonogramu a dle dalších podmínek stanovených v RoPD. V případě jakékoliv změny příjemce podpory podá Žádost o změnu (dále jen „ŽoZ“). Pokud budou při kontrole projektu nalezeny neschválené závažné změny, bude zastaveno řízení a podpora nebude vyplacena.

Projekt je možné realizovat nejdéle tak, aby do 31. 10. 2029 byla podána poslední ŽoP.

E.1.1 Změna projektu

V případě, že v průběhu realizace projektu (ve fázi po vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace) dojde ke změně, je příjemce podpory povinen tuto změnu oznámit prostřednictvím formuláře pro žádost o změnu (vzor je k dispozici na [webu AOPK ČR](#)) a doručit poskytovateli dotace (příslušnému RP AOPK ČR). Změnu je třeba zdůvodnit a popsat. PM si může od příjemce podpory vyžádat doplňující informace a podklady týkající se provedené změny projektu. ŽoZ musí být podána před závěrečným ověřením výstupů projektu.

Žádost předkládá žadatel na předepsaném vzoru s popisem změny. Pokud mají změny dopad na podobu projektové dokumentace, případně dalších dokumentů projektu, obsahuje ŽoZ i tyto upravené dokumenty.

Podepsanou žádost o změnu s případnými přílohami je možné doručit následujícími způsoby: DS, poštou, osobním doručením na příslušné RP AOPK ČR, případně e-mailem podepsaným kvalifikovaným elektronickým podpisem na ZMV@nature.cz.

Poskytovatel dotace posoudí, zda se jedná o změnu podstatnou nebo nepodstatnou.

Podstatnou změnou se rozumí změna, která vede k úpravě RoPD (např. snížení částky dotace, věcná změna, změna hodnoty indikátoru, změna harmonogramu projektu, identifikační údaje žadatele, změna plátcovství DPH).

Pokud se jedná o změnu podstatnou a poskytovatel této žádosti vyhoví, připraví změnu RoPD, kterou následně zašle příjemci. Pokud žádosti nebude vyhověno, žadatel bude o této skutečnosti včetně zdůvodnění zamítnutí změny informován DS nebo poštou. Důvodem pro zamítnutí změny jsou především okolnosti, které by znamenaly ohrožení splnění účelu podpory definovaného původním projektem, případně také změny, v jejichž důsledku by taková žádost nespĺnila kritéria přijatelnosti pro danou aktivitu dle dané výzvy.

Pokud se jedná o nepodstatnou změnu, poskytovatel příjemce o schválení/neschválení změny informuje DS nebo poštou.

Pokud se jedná o změnu, kterou příjemce podpory nahlásil až po jejím provedení, nebo kterou nenahlásil vůbec a poskytovatel nebude s touto změnou souhlasit, bude toto bráno jako porušení podmínek poskytnutí podpory a podpora nebude vyplacena.

E.1.2 Odstoupení od projektu

E.1.2.1 Odstoupení žadatele o dotaci od žádosti před vydáním Rozhodnutí o poskytnutí dotace

Pokud se žadatel o dotaci rozhodne odstoupit od podané žádosti, informuje o tom AOPK ČR zasláním vyplněného formuláře „Stazžení žádosti o dotaci“ (vzor je k dispozici na [webu AOPK ČR](#)). Žádost je poté AOPK ČR vyřazena z administrace.

E.1.2.2 Odstoupení příjemce podpory od projektu po vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace

Pokud se příjemce podpory rozhodne odstoupit od RoPD, informuje o tom AOPK ČR zasláním vyplněného formuláře „Odstoupení od Rozhodnutí o poskytnutí dotace“ (vzor je k dispozici na [webu AOPK ČR](#))

Při předčasném ukončení realizace projektu, kterému bylo vydáno RoPD, se postupuje v souladu s § 15 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů. Rozlišuje se, zda již byla nebo nebyla zahájena daňová kontrola, jejímž předmětem je zjištění, zda došlo k porušení rozpočtové kázně.

V případě, kdy ještě příslušným orgánem finanční správy nedošlo k zahájení daňové kontroly, jejímž předmětem je zjištění, zda došlo k porušení rozpočtové kázně žadatelem, je zahájeno řízení o odnětí podpory. O výsledku řízení je příjemce podpory informován prostřednictvím dopisu nebo DS.

V případě, kdy již příslušným orgánem finanční správy došlo k zahájení daňové kontroly, jejímž předmětem je zjištění, zda došlo k porušení rozpočtové kázně, není možné od projektu odstoupit a zahájit řízení o odnětí dotace dle § 15 odst. 1 písm. d) zákona o rozpočtových pravidlech.

E.1.2.3 Odstoupení ze strany poskytovatele podpory

Poskytovatel podpory je oprávněn zahájit řízení o odnětí podpory dle § 15 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů. Příjemce podpory je o vydání rozhodnutí o odnětí podpory ze strany poskytovatele podpory informován prostřednictvím dopisu. Dojde-li k ukončení procesu odnětí podpory (marným uplynutím lhůty pro podání odvolání nebo rozkladu, případně jejich zamítnutím), bude administrace projektu ukončena.

E.2 Publicita

Přijetím podpory OPŽP dává příjemce podpory souhlas s tím, že bude uveden ve veřejném seznamu operací centrálně generovaným Národním orgánem pro koordinaci zveřejněném na [dotaceEU.cz](#) a že poskytne poskytovateli přiměřenou součinnost při propagaci realizovaného projektu. Příjemce podpory není oprávněn jakkoli bránit propagaci zrealizovaného projektu. Detailní povinnosti příjemců v rámci povinné publicity jsou uvedeny níže a rovněž upřesněny v Grafickém manuálu publicity OPŽP 2021–2027 ([příloha č. 10](#) Příručky AOPK ČR).

E.2.1 Povinnosti příjemce podpory

Příjemce podpory umístí alespoň jeden plakát (nebo jiný nosič ¹²) s **informacemi o projektu v minimální velikosti A3** na místě snadno viditelném pro veřejnost, a to do jednoho měsíce od termínu zahájení realizace projektu. Plakát nebo elektronické zobrazovací zařízení budou umístěny minimálně po celou dobu průběhu realizace projektu. V případech, kdy nelze umístit plakát v místě realizace projektu, je možné plakát umístit v sídle příjemce podpory.

V rámci všech informačních a komunikačních opatření jsou příjemci podpory povinni informovat o podpoře získané na akci z fondů EU tím, že zobrazují znak EU dle technických parametrů stanovených Grafickým manuálem publicity OPŽP 2021–2027 (viz [příloha č. 10](#) této Příručky), které doplní povinným sdělením „Spolufinancováno EVROPSKOU UNIÍ“.

¹² Např. deska, billboard, plachta apod. při dodržení minimální velikosti A3.

Výše uvedené povinné údaje (tj. logo EU a povinné sdělení) příjemce podpory uvede především:

a) na svých oficiálních webových stránkách a sociálních sítích, pokud takovými disponuje a doplní je stručným popisem projektu, včetně uvedení jeho cílů a přínosů se zdůrazněním, že na projekt byla poskytnuta podpora od EU. V případě sociálních sítí je tato povinnost splněna uveřejněním postu na jedné sociální síti informujícího o podpoře z EU.

b) na všech dokumentech a komunikačních materiálech vztahujících se k podpořenému projektu a určených pro širokou veřejnost nebo účastníky projektu (např. účastníci školení, seminářů, nikoli dodavatelé). Jedná se například o pozvánky, publikace, inzerce a články v tištěných a elektronických médiích apod. Povinné údaje naopak není nutné uvádět v projektové a zadávací dokumentaci, na účetních dokladech apod. Všechny tyto výstupy je příjemce podpory povinen archivovat v tištěné či elektronické podobě pro potřeby případných kontrol po celou dobu udržitelnosti projektu.

Pokud dojde v průběhu projektu ke změně údajů, příjemce podpory odpovídá za vyvěšení nového plakátu A3 s aktuálními daty.

Pokud příjemce podpory realizuje více projektů v jednom místě z jednoho operačního programu, je možné pro všechny tyto operace umístit pouze jeden plakát o minimální velikosti A3, a to při zachování dostatečné čitelnosti všech textů. V případě elektronického zobrazovacího zařízení, které bude zobrazovat informace o více projektech, mohou informace (plakáty) na obrazovce rotovat.

O splnění povinnosti instalace plakátu A3 bude příjemce podpory informovat prostřednictvím Zprávy o realizaci (dále jen „ZoR“) – fotografií instalovaného plakátu.

Současně předloží i důkaz o publikaci na webových stránkách a sociálních sítích (printscrenem obrazovky). Pokud webové stránky a účet na sociálních sítích příjemce nemá, sdělí tuto skutečnost v ZoR.

E.2.2 Finanční opravy

V případě chybného provedení povinného nástroje je možné sjednat nápravu opravením či umístěním nového nástroje. Příjemce podpory je v souladu s ustanovením § 14f odst. 1 zákona o rozpočtových pravidlech (218/2000 Sb.) vyzván k nápravě v náhradní lhůtě. Pokud příjemce podpory nápravu ve lhůtě učiní, není přistoupeno k uplatnění finanční opravy, jelikož se v souladu s ustanovením § 14f odst. 2 téhož zákona nejedná o porušení rozpočtové kázně. K nápravě zjištěného nedostatku je vždy stanovena přiměřená lhůta. Za pochybení podléhající finanční opravě je považováno to, které je viditelné/rozpoznatelné pouhým okem a na základě výzvy nedošlo v dané lhůtě k jeho nápravě. Procentuální výše opravy je vyměřena z celkové částky dotace uvedené v právním aktu o poskytnutí podpory, a sice v její aktuální výši v době pochybení příjemce podpory (tj. ke dni porušení rozpočtové kázně). Porušení pravidel publicity, které není viditelné/rozpoznatelné pouhým okem, bude v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory zahrnuto mezi porušení ostatních povinností, tj. povinností stanovených dle § 14 odst. 4 písm. i) Zákona 218/2000 Sb., jejichž nedodržení není neoprávněným použitím podle § 3 písm. e) Zákona 218/2000 Sb.

E.2.2.1 Pravidla pro řešení pochybení u povinných nástrojů

Při zjištění, že příjemce podpory porušil konkrétní pravidlo v oblasti publicity na některém z povinných nástrojů, bude příjemce podpory písemně vyzván k nápravě ve lhůtě stanovené poskytovatelem dotace. U povinných nástrojů je náprava možná vždy, a to opravou chybně provedeného nástroje či umístěním nástroje nového. Bude uplatněn následující postup:

- příjemce podpory nápravu ve stanovené lhůtě učiní – není uplatněna finanční oprava/odvod za porušení rozpočtové kázně, vratky,
- příjemce podpory nápravu ve stanovené lhůtě neučiní nebo ji učiní chybně – poskytovatel dotace postupuje v souladu s Metodickým pokynem Centrální harmonizační jednotky (dále jen „CHJ“) č. 4 k předávání podnětů na orgány finanční správy. Finanční opravy u povinných nástrojů jsou blíže upřesněny v Tabulce č. 4.

Na území, na kterém byl realizován projekt z programového období 2014 – 2020 a je v udržitelnosti, nelze žádat o dotaci na stejné činnosti.

Tabulka č. 4: Finanční opravy u povinných nástrojů

Nástroj publicity	Pochybení	Výše finanční opravy
Povinné nástroje	Nástroj chybí zcela.	1,0 %
	Na nástroji chybí nebo je chybně: - logo EU včetně povinného textu (rozměr, umístění apod.), - předepsaný min. rozměr nástroje.	0,5 %
	Na nástroji je uvedeno nadbytečné logo zvýrazňující podporu EU (jiné logo, nežli znak EU s doprovodným textem Spolu/Financováno Evropskou unií, případně Next Generation EU)	0,1 %

A) Pravidla pro uplatňování finančních oprav u nepovinných nástrojů/volitelné publicity

Při zjištění, že příjemce podpory porušil konkrétní pravidlo v oblasti publicity na některém z nepovinných nástrojů, bude příjemce podpory písemně vyzván k nápravě ve lhůtě stanovené poskytovatelem dotace. Poté bude uplatněn následující postup:

- příjemce podpory nápravu ve stanovené lhůtě učiní – není uplatněna finanční oprava/odvod za porušení rozpočtové kázně, vratky,
- v případě, že nedojde k nápravě, postupuje poskytovatel dotace v souladu s Metodickým pokynem CHJ č. 4 k předávání podnětů na orgány finanční správy.

Finanční opravy u nepovinných nástrojů/volitelné publicity jsou blíže upřesněny v Tabulce č. 5.

Tabulka č. 5: Finanční opravy u nepovinných nástrojů / volitelné publicity

Nástroj publicity	Kategorie	Pochybení	Úroveň pochybení	Výše finanční opravy
Nepovinné nástroje/ volitelná publicita	A	Logo EU (znak EU včetně povinného textu)	chybí zcela	0,03 %
	B	Logo EU (znak EU včetně povinného textu)	je uveden chybně (rozměr, absence nebo chyba v doprovodném textu apod.)	0,01 %

E.3 Udržitelnost projektu, uchovávání dokumentů

Udržitelnost projektu je ve všech typech opatření stanovena na 5 let s výjimkou opatření uvedených v Tabulce č. 6.

Tabulka č. 6: Výjimky u doby udržitelnosti

Kód opatření	Popis opatření	Doba udržitelnosti projektu (roky)
1.3.1	Opatření stavebního charakteru	10
1.6.1	Opatření stavebního charakteru	10

Doba udržitelnosti začíná dnem ukončení realizace projektu/podaktivity, tj. odesláním poslední platby ze strany AOPK ČR týkající se projektu/podaktivity na účet příjemce.

V případě kombinovaných projektů bude mít každá podaktivita specifikovanou dobu udržitelnosti individuálně.

Příjemce podpory je povinen zajistit zpracování a předkládání Zprávy o udržitelnosti každý rok od ukončení realizace projektu po celou dobu udržitelnosti.

E.3.1 Archivace dokumentů u příjemce podpory

Příjemce podpory je povinen zajistit archivaci listinných anebo elektronických dokumentů k projektu s podporou OPŽP po dobu udržitelnosti projektu. Tato podmínka nezabavuje příjemce podpory povinnosti uchovávat dokumenty dle platných právních předpisů ČR.

E.4 Kontroly

E.4.1 Kontrola ze strany poskytovatele dotace

AOPK ČR bude jako poskytovatel dotace v rámci procesu poskytování dotace konečnému příjemci realizovat kontrolní činnost ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě, a to z pohledu dodržování podmínek poskytnutí podpory ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.

E.4.2 Finanční kontrola

Pro čerpání strukturálních fondů v ČR, a tedy i pro realizaci projektů s podporou OPŽP, jsou primárně rozhodující:

- závazná nařízení EU pro čerpání evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen „ESIF“),
- národní legislativa související s finančními toky a jejich kontrolou,
- metodické pokyny Ministerstva financí (dále jen „MF“).

Finanční kontrola veřejných prostředků je v ČR primárně v působnosti Ministerstva financí jakožto ústředního správního úřadu, který v souladu s ustanovením § 7 zákona o finanční kontrole vykonává rovněž funkci CHJ.

Pro finanční kontrolu projektů OPŽP jsou aplikovány vydávané pokyny CHJ, které jsou průběžně zveřejňovány na webu www.mfcr.cz/ v sekci legislativ/metodiky.

Za zásadní pro finanční kontrolu realizace OPŽP jsou Pokyny:

- CHJ-13¹³
- CHJ-14¹⁴

¹³ mfcz.cz/cs/legislativa/metodiky/2021/metodicky-pokyn-chj-c-13--kontrola-finan-40428

¹⁴ mfcz.cz/cs/legislativa/metodiky/2021/metodicky-pokyn-chj-c-14--metodika-reali-40429

příčemž i ostatní publikované pokyny jsou užívány při finanční kontrole a v mnoha případech jsou závazné i pro žadatele a příjemce podpory OPŽP z řad veřejných subjektů (aktuálně vydány Pokyny CHJ-1 až CHJ-19).

E.4.3 Vnější kontrolní systém OPŽP

Čerpání prostředků ESIF v ČR je primárně vymezeno požadavky nařízení EU pro ESIF a současně jsou veškeré finanční transakce vztaženy k principům a požadavkům stanoveným ve Finančním nařízení EU – Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet EU.

Součástí vnějšího kontrolního systému jsou proto i externí kontroly a audity, jež jsou prováděny externími subjekty a jejichž předmětem je ověřování funkčnosti nastaveného systému implementace OPŽP. Výkon vnějšího kontrolního systému se na všech úrovních realizace finančních prostředků OPŽP řídí relevantní platnou národní legislativou a je v souladu s přímo použitelnými předpisy EU.

Subjekty, které mohou u příjemce dotace vykonávat kontrolu na místě, jsou:

- Finanční úřad (FÚ)
- MF jako **Auditní orgán,**
- **Nejvyšší kontrolní úřad,**
- **Evropská komise (EK),**
- **Evropský účetní dvůr,**
- **Evropský úřad pro boj proti podvodům.**

Výše uvedené subjekty mají oprávnění vykonávat kontrolu na místě u příjemců podpory z OPŽP.

Příjemce podpory z OPŽP má za povinnost neprodleně informovat poskytovatele dotace o zahájení a průběhu všech externích auditů a kontrol související s projektem OPŽP, poté o jejich výsledku informovat a spolu s relevantními přílohami z proběhlé kontroly zaslat písemně na AOPK ČR (DS, poštou, osobním doručením na příslušné RP AOPK ČR, případně e-mailem podepsaným elektronickým kvalifikovaným podpisem na ZMV@nature.cz)

F. Proplácení realizovaných opatření

Není-li stanoveno jinak, finanční toky evropských fondů probíhají prostřednictvím státního rozpočtu ČR v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, v platném znění a vyhláškou č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, v platném znění. Podpora OPŽP je poskytována z fondu soudržnosti formou předfinancování ze státního rozpočtu z kapitoly MŽP, příp. jinou příslušnou kapitolou státního rozpočtu“), je-li žadatelem jiná organizační složka státu (dále jen „OSS“) nebo státní příspěvková organizace (dále jen „SPO“) než založená MŽP.

Všechny projekty vykazované zjednodušenými metodami jsou financovány ex post. Za ex post platby jsou v rámci ZMV považovány platby proplácené poskytovatelem dotace konečným příjemcům po splnění a kontrole cílů/výstupů projektu (případně cílů/výstupů podaktivity projektu). Výjimkou jsou etapové projekty, kdy příjemce musí žádat o proplácení prostředků po splnění každé etapy (dílčího cíle projektu).

Prostředky mohou být propláceny nejdříve po vydání a nabytí účinnosti RoPD.

Podpora OPŽP je proplácena zásadně bezhotovostním platebním stykem v měně CZK na předem určený bankovní účet příjemce podpory (případně kraje, viz níže) uvedený v JDP, v RoPD a v Žádosti o platbu (dále jen ŽoP).

V případě plateb obcí u čistě neinvestičních projektů jsou dotační prostředky zasílány zprostředkovaně prostřednictvím příslušného kraje. Účet kraje bude uvedený v JDP, v RoPD i v ŽoP.

F.1 Etapové projekty

Některé typy opatření (výsadby dřevin s následnou péčí, managementová opatření) mohou být realizovány na etapy. Etapou se rozumí provedení části navržených opatření v předem stanoveném časovém úseku (zpravidla jedno vegetační období, jeden rok), která povedou k dílčímu cíli projektu. Projekt tedy může plnit svou funkci i po splnění dílčího cíle.

Rozdělení na etapy se týká projektů obsahujících managementová opatření (seč a pastva) a výsadby dřevin spolu s následnou péčí.

Víceletý projekt s managementovými opatřeními může být rozdělen na jednotlivé etapy, kdy každá etapa pokryje všechny plánované činnosti prováděné v rámci minimálně 1 roku, během kterého dojde k zaznamenané změně např. společenstva. Příkladem může být projekt, který navrhuje péči o konkrétní lokalitu formou odstranění náletu (1. etapa) a následných sečí (2. etapa). Budou-li seče prováděny 3x ročně v termínech daných harmonogramem po dobu tří let, bude období, ve kterém jsou seče prováděny v daném kalendářním roce, jednou etapou, jelikož již po 3. seči lze zaznamenat pozitivní změnu. Příjemce dotace předloží ŽoP a ZoR do 10 kalendářních dnů od provedení vždy poslední seče v daném roce. Celkem příjemce dotace podá během realizace projektu tři ŽoP a ZoR, v každém roce trvání projektu jednu. Zároveň trvá povinnost příjemce dotace informovat PM o provedení každé jednotlivé seče ve lhůtě 10 kalendářních dnů od ukončení činnosti (seče, pastvy) zasláním IoP (Informace o provedení, vč. fotodokumentace). Může se objevit projekt, ve kterém bude realizovaná seč a pastva v tomtéž roce. V takovém případě by měla být seč i pastva zahrnuta do stejné etapy.

Projekty obsahující výsadby dřevin spolu s následnou péčí se též dělí na etapy. První etapou je vždy samostatně vlastní výsadba dřevin. Následná péče o dřeviny, i víceletá, je další etapou, respektive etapami. V případě projektu s výsadbami a tříletou následnou péčí si příjemce dotace může zvolit, zda následná péče bude jedinou etapou obsahující celé tři roky nebo bude etapou každý jednotlivý rok, případně rozdělí období následné péče na dvě etapy, přičemž jedna bude zahrnovat dva roky. Pakliže je výsadba dřevin naplánována do více let, vždy se musí jednat o jednu etapu. Protože není přípustný souběh více etap, navazující etapa obsahující následnou péči může začít až po vysazení poslední dřeviny. Z hlediska dotačního titulu bude první rok následné péče pro všechny vysazené dřeviny stejný, byť některé dřeviny

mohly být vysazeny před více než rokem. Veškeré činnosti v rámci následné péče jsou běžně hotové před koncem kalendářního roku, pokud projektová dokumentace nestanoví termíny činností jinak. Z toho důvodu je v případě jarních výsadeb (ukončená první etapa s první ŽoP) možné podat koncem téhož kalendářního roku druhou ŽoP (ukončena druhá etapa obsahující první rok následné péče). Pokud si příjemce dotace stanoví víceletou následnou péči jako jedinou etapu, nemusí informovat PM o provedení všech činností v rámci každého jednotlivého roku následné péče, ale až ve lhůtě 30 kalendářních dní od ukončení poslední činnosti v posledním roce, kdy končí příjemcem dotace nastavená etapa.

F.2 Postup po dokončení realizace projektu

Po dokončení realizace projektu/podaktivity žadatel zpracuje ŽoP a ZoR včetně povinných příloh dle vzorů, které jsou k dispozici na [webu AOPK ČR](#) a zašle na příslušné RP AOPK ČR. Následně projektový manažer RP AOPK ČR zkontroluje v terénu splnění cílů projektu, vyplní tzv. Záznam o ověření výstupů projektu (dále jen „Záznam“). Tyto tři dokumenty jsou podkladem pro proplacení finančních prostředků na účet příjemce. Běžně dojde k proplacení dotace do 40 pracovních dnů od podání ŽoP.

Pokud je ŽoP podána po 31. 10., nelze garantovat její proplacení minimálně do 1. 2. následujícího roku z důvodu uzavírání a nasazování státního rozpočtu.

F.3 Zamezení dvojímu financování

V rámci stejného projektu (předmětu podpory) nesmí být příjemce podpory současně příjemcem podpory z ostatních operačních programů nebo finančních mechanismů EU s výjimkou čerpání prostředků na zajištění vlastních zdrojů žadatele.

F.4 Žádost o platbu

Platba za realizovaný projekt je uvolněna na základě předložené ŽoP ze strany příjemce dotace. Aby mohla být požadovaná částka dotace proplacena, musí být dosaženo účelu projektu/podaktivity, který je zkontrolován v rámci Ověření výstupů projektu. V případě etapových projektů bude vždy proplácena část dotace odpovídající dosažení dílčího cíle, který bude stanoven v RoPD. ŽoP je nezbytné doložit ke každé dokončené etapě.

V případě chyb v podané ŽoP/ZoR je žádost vrácena příjemci k opravě se lhůtou 5 pracovních dnů.

ŽoP spolu se ZoR bude zaslána příjemcem dotace příslušnému RP AOPK ČR v termínu 10 (v případě seče a pastvy) a 30 kalendářních dnů (v případě výsadeb) od ukončení fyzické realizace, případně etapy projektu/podaktivity. Tato lhůta je blíže specifikována v Metodice ověření výstupů projektu v [příloze č. 8](#) Příručky AOPK ČR. ŽoP může být doručena DS, poštou, e-mailem na ZMV@nature.cz nebo osobně na adresu příslušného RP AOPK ČR.

F.5 Zpráva o realizaci projektu

Zpráva o realizaci projektu obsahuje důkladný popis prováděných činností a celkový souhrn průběhu realizace. Vzor ZoR je k dispozici [webu AOPK ČR](#).

V případě chyb v podané ZoR je žádost vrácena příjemci dotace k opravě ve lhůtě 5 pracovních dnů. Lhůta pro proplacení finančních prostředků se tímto pozastavuje, dokud není ZoR příjemcem opravena.

Povinné přílohy k ZoR jsou uvedeny v [příloze č. 8](#) Příručky AOPK ČR. Výklad ověření jednotlivých příloh ZoR je uveden v [příloze č. 8](#) Příručky AOPK ČR.

ŽoP a ZoR včetně příloh podává příjemce dotace vždy současně!

F.6 Ověření výstupů projektu

K ověření výstupů projektu dojde po předání ŽoP a ZoR na příslušné RP AOPK ČR ze strany příjemce dotace. Dosažení cílů projektu je třeba ověřit co nejdříve po jeho dokončení, aby bylo průkazné. Ověření výstupů projektu sestává ze dvou částí - ověření doložených podkladů a ověření v terénu. PM ověří naplnění cílového indikátoru měřením, spočítáním, či jinými relevantními technikami dle druhu činnosti. Výstupem tohoto ověření je zpracovaný Záznam, který konečný příjemce podepisuje. Kontrola jednotlivých opatření je popsána v Metodice ověření výstupů projektu (viz [příloha č. 8](#) Příručky AOPK ČR).

Doporučujeme ihned po dokončení projektu/etapy projektu o této skutečnosti informovat příslušné RP AOPK ČR.

Doporučujeme, aby byl konečný příjemce přítomen u ověření výstupu projektu z důvodu podepsání Záznamu a případnému vysvětlení některých postupů při realizaci projektu.

V případě nepřítomnosti konečného příjemce se vyplněný Záznam zasílá poštou / datovou schránkou příjemci k podpisu.

G. Nesrovnalosti, sankce a porušení podmínek rozhodnutí o poskytnutí dotace

G.1.1 Nesrovnalosti a jejich řešení

Vymezení pojmu nesrovnalost je pro oblast ESIF obsaženo v čl. 2, bodu 31 Obecného nařízení. Nesrovnalostí se rozumí takový případ, který splňuje uvedenou definici nesrovnalosti a zároveň platí, že neoprávněný výdaj byl platebním orgánem schválený v souhrnné žádosti. Za řešení nesrovnalostí v OPŽP je odpovědná AOPK ČR jako poskytovatel dotace. V případě, že AOPK ČR oznámené podezření nezamítne pro zřejmou neopodstatněnost, zahájí kontrolní šetření dle zákona o finanční kontrole, na základě kterého rozhodne, zda se jedná o opodstatněnou, potvrzenou nebo nepotvrzenou nesrovnalost.

Pokud poskytovatel dotace identifikuje podezření na porušení rozpočtové kázně, postupuje ve smyslu zákona o rozpočtových pravidlech (zejména dle § 14e, § 14f).

V případě, že mohlo dojít ke spáchání trestného činu, který souvisí s operací spolufinancovanou z prostředků rozpočtu EU, postupuje se v souladu s § 22 odst. 5 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole a v souladu s ustanovením § 8 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu (oznamovací povinnost). Pokud má poskytovatel dotace podezření, že došlo ke spáchání správního deliktu zadavatele či jednatelů ve smyslu zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, předá věc k dalšímu šetření Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Příjemce podpory je povinen poskytnout poskytovateli dotace potřebnou součinnost při šetření nesrovnalosti a řídit se jeho pokyny.

G.1.2 Porušení rozpočtové kázně, porušení podmínek Rozhodnutí o poskytnutí dotace

Poskytovatel podpory má povinnost vždy řádně prošetřit veškeré okolnosti, které nasvědčují možnému pochybení v souvislosti s podporou.

Zjistí-li poskytovatel pochybení ve vztahu k **doposud nevyplacené** podpoře nebo její části, resp. se poskytovatel důvodně domnívá, že příjemce podpory v přímé souvislosti s ní porušil povinnosti stanovené právním předpisem nebo nedodržel účel podpory nebo podmínky, za kterých byla podpora poskytnuta, rozhodne o nevyplacení podpory (opatřením dle ustanovení § 14e zákona o rozpočtových pravidlech). U příjemců podpory typu OSS a SPO se využije postup dle § 26 odst. 2 zákona o rozpočtových pravidlech. Nevyplacená část podpory odpovídá odvodu za porušení rozpočtové kázně podle PA.

Proti opatření dle § 14e zákona o rozpočtových pravidlech může příjemce podpory ve lhůtě 15 dnů ode dne, kdy opatření obdržel, podat námitky dle tohoto ustanovení. Při vypořádání námitek postupuje poskytovatel dotace dle § 14e odst. 3 a 4 zákona o rozpočtových pravidlech. V případě, že poskytovatel dotace zjistí pochybení ve vztahu k **již vyplaceným** finančním prostředkům (během udržitelnosti či v případě etapových projektů), vyzve poskytovatel dotace příjemce podpory v závislosti na charakteru pochybení k nápravě dle § 14f odst. 1 nebo k vrácení podpory ve stanovené lhůtě dle § 14f odst. 3 zákona o rozpočtových pravidlech. Pokud příjemce podpory výzvě k provedení opatření k nápravě nebo vrácení podpory či její části nevyhoví, poskytovatel dotace případ předá spolu s relevantní dokumentací příslušnému orgánu finanční správy k dalšímu řízení.

Příjemce podpory je povinen neprodleně nahlásit PM a zdokumentovat veškeré (vyměřené, realizované) vratky, odvody, penále, finanční nesrovnalosti a další možné korekce finančního plnění uplatněné dotčenými orgány (např. FÚ) či jinými subjekty na projektu OPŽP.

H. Definice pojmů a zkratk

H.1 Zkratky

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
CHJ	Centrální harmonizační jednotka Ministerstva financí
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
DS	datová schránka
ELF	elektronický formulář
EK	Evropská komise
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
FÚ	Finanční úřad
CHKO	chráněná krajinná oblast
JDP	Jednotný dotační portál Ministerstva financí
KFN	kontrola formálních náležitostí
KP	kontrola přijatelnosti
MF	Ministerstvo financí
MVN	malá vodní nádrž
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NP	národní park
NOO	Náklady obvyklých opatření
NZV	nezpůsobitelné výdaje
OPŽP	Operační program Životní prostředí pro programové období 2021–2027
PrŽaP	Pravidla pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP pro období 2021–2027
OSS	organizační složky státu
PM	projektový manažer
POZ	podrobné odvodňovací zařízení
PvO	podnik v obtížích
RoPD	Rozhodnutí o poskytnutí dotace
RP	regionální pracoviště
SC	specifický cíl
SO OPŽP	Samostatný odbor OPŽP
SPO	státní příspěvkové organizace zřízené OSS
ÚSES	Územní systém ekologické stability
VP	veřejná podpora
VZ	veřejná zakázka
ZMV	zjednodušené metody vykazování nákladů

ZoR	Zpráva o realizaci projektu
ŽoP	žádost o platbu
ŽoZ	žádost o změnu

H.2 Pojmy

Celkové náklady projektu

Souhrn všech finančních prostředků, které žadatel plánuje vynaložit na realizaci projektu. Celkové náklady projektu se skládají ze všech zdrojů, které jsou použity na přípravu a realizaci daného projektu, tedy z podpory EU a veřejných nebo soukromých zdrojů konečného příjemce. V rámci ZMV se jedná o jednorázovou částku vypočítanou dle NOO včetně DPH, nepřímé náklady vypočtené dle podmínek paušálu a případné ostatní nezpůsobilé výdaje definované žadatelem.

Etapový projekt

Projekt, u kterého lze jednoznačně odlišit jednotlivé etapy plněním dílčích cílů. Etapy se týkají pouze realizace výsadby (kde je rozdělena realizace projektu a následná péče) a víceletých managementových opatření.

Hodnocení projektů

Část procesu schvalování projektů, která zahrnuje 3 fáze:

- kontrolu formálních náležitostí,
- kontrolu přijatelnosti,
- kontrolu před vydáním RoPD. Ta se skládá ze tří částí, a to věcné kontroly, u relevantních žadatelů ještě z hodnocení podniku v obtížích a kontroly veřejné podpory.

Jednotný dotační portál (JDP)

Systém sloužící k registraci žádostí o dotaci.

Kontrola na místě

Způsob výkonu kontroly, která se provádí na místě u příjemce podpory dle zákona č. 320/2001 Sb., a to z pohledu dodržování podmínek poskytnutí podpory ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.

Ověření výstupů projektu

Ověření, která je provedeno na základě předložené ZoR a ŽoP. Dochází k ověření splnění účelu projektu PM přímo v terénu za účasti příjemce. Výstupem je Záznam z ověření výstupů projektu.

Nesrovnalost

Porušení právních předpisů EU nebo ČR v důsledku jednání nebo opomenutí příjemce podpory, které vede nebo by mohlo vést ke ztrátě v souhrnném rozpočtu EU nebo ve veřejném rozpočtu ČR. V případě vyměření odvodu za porušení rozpočtové kázně se postupuje dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Nezpůsobilé výdaje

Výdaje, které nemohou být spolufinancovány z OPŽP z důvodu nesouladu s příslušnými předpisy EU, národními pravidly a dalšími pravidly stanovenými poskytovatelem podpory či podmínkami RoPD.

Projekt

Ucelený soubor činností financovaných z podpory OPŽP, které směřují k dosažení předem stanovených a jasně definovaných měřitelných cílů. Projekt je realizován v určeném časovém horizontu podle projektové dokumentace.

Předmět podpory

Věci, které mají být s požadovanou podporou pořízené (popřípadě rekonstruované, upravené nebo jinak výrazně zhodnocené), a ve stanovených případech i budovy (stavby) a pozemky, ve kterých (na kterých) mají být umístěny. Předmětem podpory jsou rovněž aktivity (např. výsadba zeleně apod.)

Příjemce podpory

Fyzická nebo právnická osoba zodpovědná za zahájení, realizaci či zachování účelu projektu, která na základě Právního aktu a při splnění v něm stanovených podmínek přijímá podporu OPŽP.

Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Právní akt

Rozhodnutí upravené zákonem o rozpočtových pravidlech, konkrétně pak ustanovení § 14 tohoto zákona. Na základě Právního aktu, který vydává poskytovatel dotace (AOPK ČR), jsou peněžní prostředky poskytovány přímo příjemci podpory. Toto rozhodnutí obsahuje zejména informace o příjemci podpory, účelu a výši podpory EU, časový harmonogram a podmínky užití podpory.

Termín zahájení (fyzické) realizace projektu

Zahájením realizace projektu se rozumí stav, kdy je projekt fyzicky zahájen a započnou práce na jeho realizaci.

Termín ukončení realizace etapy projektu

Ukončením etapy projektu se rozumí stav, kdy je fyzicky i finančně dokončena část projektu, která splňuje dílčí cíl projektu.

Termín ukončení realizace projektu

Ukončením realizace projektu se rozumí stav, kdy je celý projekt (včetně všech etap) fyzicky i finančně dokončen. Příjemci byla od Poskytovatele dotace (AOPK ČR) poukázána poslední platba. Od data odeslání platby se započne lhůta udržitelnosti projektu.

Termín ukončení fyzické realizace projektu / etapy projektu

Ukončením fyzické realizace projektu/etapy projektu se rozumí stav, kdy jsou dokončeny všechny práce na projektu/etapě projektu a jsou tak naplněny cíle a indikátory dané RoPD. Žadatel poté ve stanovené lhůtě podává ŽoP spolu se ZoR, kde uvede i datum ukončení fyzické realizace projektu/etapy. V případě stavebních projektů, kde je třeba kolaudace, nastává ukončení fyzické realizace až datem kolaudace. U projektů nestavebního charakteru nastává tento okamžik podepsáním předávacího protokolu.

Termín dosažení účelu projektu

Závazný termín podle odstavce e) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, uvedený v RoPD. Jedná se o nejzazší termín, ke kterému je příjemce povinen realizací projektu dosáhnout cílových hodnot indikátorů povinných k naplnění a dalších podmínek stanovených RoPD.

Uvedený termín v RoPD je maximální, samotného účelu projektu může být dosaženo dříve.

Udržitelnost projektu

Doba, po kterou musí příjemce podpory zachovat účel a výstupy projektu. K tomu je příjemce podpory zavázán v Právním aktu, ve kterém poskytovatel podpory dobu udržitelnosti blíže specifikuje. Doba udržitelnosti se pro projekty s ex-post financováním počítá od data ukončení realizace projektu. Dodržení závazku udržitelnosti může být předmětem kontroly ze strany příslušných institucí. Při nesplnění povinnosti udržitelnosti může být příjemci podpory v krajním případě uloženo vrácení podpory.

Veřejná podpora

Každá podpora poskytnutá v jakékoliv formě státem nebo z veřejných prostředků, která narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví výroby a ovlivňuje obchod mezi členskými státy. Podpora, která splňuje uvedená kritéria, je obecně zakázána. Výjimky z obecného zákazu poskytování veřejné podpory mohou být povoleny ve formě nařízení (např. blokové výjimky, podpora de minimis) či na základě individuálního rozhodnutí EK (tzv. notifikace).

Výdaj

Úbytek peněžních prostředků nebo peněžních ekvivalentů bez ohledu na účel jejich použití. Pro účely Příručky AOPK ČR jsou pojmy výdaje/náklady považovány za synonyma.

Výzva

Aktivita poskytovatele dotace vyzývající potenciální žadatele k podání žádosti o podporu podle předem stanovených podmínek. Žádosti o podporu jsou přijímány ve výzvu stanoveném období prostřednictvím Jednotného dotačního portálu („JDP“). Dokument, ve kterém jsou podmínky stanoveny, se nazývá text výzvy.

Zjednodušené metody vykazování nákladů

Jedná se o způsob úhrady způsobilých výdajů projektu, který nevyužívá metodu skutečně vzniklých výdajů doložených prostřednictvím účetních, daňových či jiných dokladů. Při využití zjednodušeného vykazování nákladů se způsobilé výdaje stanoví podle předem stanovené metody na základě výstupů, výsledků nebo některých jiných nákladů. Vyplacení podpory je podmíněno dosažením definovaných milníků a výstupů a splněním předem stanovených podmínek. Pro projekty SC 1.3 a 1.6 administrované AOPK ČR je nastavena forma poskytování dotace jednorázovou částkou a paušální sazbou.

Zpráva o realizaci projektu

Zpráva, kterou předkládá žadatel na předepsaném vzoru (k dispozici na [webu AOPK ČR](#) na příslušné regionální pracoviště AOPK ČR spolu se ŽoP dle stanovených termínů po skončení realizace projektu nebo jeho etapy.

Způsobilé výdaje

Výdaje vynaložené na stanovený účel v rámci projektu, které jsou v souladu s Příručkou AOPK ČR, příslušnými předpisy EU, ČR, podmínkami OPŽP a RoPD.

Žadatel

Konkrétní subjekt ze skupiny oprávněných žadatelů, který podal žádost o podporu. Žadatel přestává být žadatelem v okamžiku, kdy se stane příjemcem podpory, nebo když je jeho žádost o podporu vyloučena z procesu administrace prostřednictvím zastavení řízení o žádosti či zamítnutím žádosti o podporu.

Žádost o platbu

Žádost, kterou předkládá žadatel na předepsaném vzoru (k dispozici na [webu AOPK ČR](#)) na příslušné regionální pracoviště spolu se Zprávou o realizaci dle stanovených termínů po

skončení realizace projektu, případně jeho etapy. ŽoP v roce 2029 může být podána nejpozději 31. 10. 2029.

Žádost o dotaci

Žádost, kterou v JDP vyplňuje žadatel a následně zasílá podepsanou na příslušné regionální pracoviště AOPK ČR. Žádost je určena k získání podpory OPŽP formou ZMV. Žádost musí být zpracována v souladu Příručkou AOPK ČR, textem výzvy a dalšími podmínkami OPŽP.

Žádost o přezkum

Žádost, kterou předkládá žadatel na předepsaném vzoru (k dispozici na [webu AOPK ČR](#)) s odvoláním proti výsledku dané fáze procesu hodnocení. V žádosti o přezkum žadatel odůvodňuje nesouhlas s výsledkem kontroly formálních náležitostí, kontroly přijatelnosti, hodnocení podniku v obtížích nebo kontroly veřejné podpory. Podepsaná žádost bude zaslána na AOPK ČR poštou, DS, osobním doručením na příslušné RP AOPK ČR, případně e-mailem podepsaným elektronickým kvalifikovaným podpisem na ZMV@nature.cz.

Žádost o změnu

Žádost o změnu se předkládá, jestliže se při realizaci projektu či v době udržitelnosti vyskytly jakékoliv změny projektu. Žádost předkládá žadatel na předepsaném vzoru (k dispozici na [webu AOPK ČR](#)) s popisem změny na příslušné RP AOPK ČR ke schválení. Pokud změna vyvolává změnu údajů nebo podmínek v RoPD následuje vydání změnového RoPD.

I. Seznam příloh

1. Příjemci dotace ZMV
2. Manuál k JDP
3. Podklady k žádosti o dotaci 1.3
4. Podklady k žádosti o dotaci 1.6
5. Kritéria KFN a KP obecná
6. Kritéria přijatelnosti 1.3
7. Kritéria přijatelnosti 1.6
8. Metodika ověření výstupů projektu
 - a. Tabulka termínů
 - b. Příručka pro zpracování a hodnocení projektů k likvidaci invazních druhů rostlin
9. Příručka k veřejné podpoře MŽP
10. Grafický manuál publicity OPŽP 2021
11. Metodika vyhodnocení Podniku v obtížích SFŽP

J. Odkazy

dotace.nature.cz	Stránky AOPK ČR s informacemi k OPŽP ZMV
dotaceeu.cz/	Portál Evropských strukturálních a investičních fondů v ČR
nature.cz	Stránky AOPK ČR
https://dotace.nature.cz/opzp-v-prs-aopk-cr	V sekci Dokumenty - Příručka AOPK ČR, povinné přílohy a vzory formulářů pro žadatele
isprofin.mfcr.cz/rispf	Vstup do JDP – registrace žádosti o dotaci
nature.cz/web/cz/platne-standardy	Standardy péče o přírodu a krajinu
rozpocet.nature.cz/	Elektronický formulář pro zadání rozpočtu
mfcr.cz/cs/legislativa/zpravy-mf-pro-obce-a-kraje/2019/zpravy-mf-cislo-3-2019-36601	Metodické pokyny ministerstva financí